

BORSSZEM JANKÓ
KÖNYVTÁRA

I. SZÁM

*Leiffensteiner
Jalamon
adomái*

A BORSSZEM JANKÓ KIADÁSA 1920

A Zalme Noch utazó volt a Flick és Pick bécsi cégtől. Eccer tanálkozik vele a vonaton a Zische Flaut. „Szervusz, Zalme, hova mész?” – „Megyek Tisza-Dobra.” – „És mért nem gyüssz énvelem Tisza-Lökre?” – „Hát minek menjek én teveled Tisza-Lökre?” – „Mert neked az egészen mindegy. Hogyha mész Dobra, kidobnak, hogyha mész Lökre, ki-löknek.”

Abonyban három alkalmazottja volt a hit-községnek, egy sakter, egy kántor meg egy tanító. A hívek nagyon sokalták, hogy ennyi rengeteg kiadás legyen és azt mondták a Pinchesz Montag meg o Feiwel Nachtisch, hogy legyen együtt a két állás: legyen a sakter tanító is. Mire kécségbeesetten fölugrált o Menasche Klang meg a Szime Teffer: „Hóhíle! (Isten ments!) Az össze fogja téveszteni az üvé teen-dőt, – majd meglátjátok: le fogja vágni a gyerekeket és tanítani fogja a csirkéket! Hanem a kántor, az lehet sakter; legföljebb majd énekelni fog a kakasoknak.” Erre rá a Pinchesz Montag pofont vágta a Menasche Klangt, a Feiwel Nachtisch pedig a Szine Teffert. „Hogy-hogy a kántor? Mikor be kell neki tanítani a kórust, majd libát vágni megy nektek!?” Végre

mexólalt a Wolf Gloserer, a rasekól (hitközségi elnök): „Uraim, ne indulatoskodják kérem magukat! Indítványozom a magam részről, maradjon minden a régiben.” Mire az egész hitközség fölugrált: „Egyhangúlag felfogadva! Erre nem is gondoltunk. Micsoda egy bölcs ember, unberufen!”

Orosházán vásár volt és egy kocsin együtt ment a Józsl Plausch a Nachme Igel komájával. Kutason megálltak etetni. „Gyüsz inni, Józsl, egy kis pálinkát?” – mondja a Nachme. „Hogy-hogy inni – vásár előtt? Mire rá igyak?” – „Bolond vagy, – felelt a komája. Csak a vásár előtt érdemes inni, mert ha jó vásár lesz, hát szabad inni rá, ha pedig, isten rnencs, rossz vásár lesz, hát legalább ittam.”

A Júme Nachnahm a harmadik korosztályból is kiszabadult és ment tüstént megkérni a Pepi Halbsohl kisasszonyt. „Mondja, Nachnahm úr, maga nem lett katona? Akkor magának biztosan van egy testi hibája, mit titkolja el?” kérdezett tüle a Pepi kisasszony mamája, a Sprince. Felelt rá a Nachnahm: „Nagysád, nekem annyi a testi hibám, mint a Pepi kisasszonynak és ha ű lett volna a sorozóbizottság előtt állni köteleles, ű is avval a hibával szabadult

volna.” Szaladt a Sprince az urához, a Palte Halbsohlhoz és mondta neki: „Tetüled kötelesség, hogy mint apa ennek a dolognak a fenekire nézz.” – „Jó, hát nézek” – mondta a Palte és fölkereste a Nachnahmot és faggatta ütet, hogy miért dobták ki a katonaságtul. „Megint csak azt mondhatok, – felelt a Nachnahm – hogy ha a maga lánya mint fiú került volna a sorozóbizottság elibe, ő is ugyanevvel a hibával lett volna untauglich.”

A Hasi Griespap ment a Dolfi Schneckwursthoz és mondta neki: „Hallod, a te fiad, a Kóbi, az van egy züllött gyerek, egy lump fráter, egy éjcafézó, aki még hajnalba is iszik a kocsmába.” Felelt a Dolfi: „Áztat csak rossz emberek mondják, ez van egy hazugság!” – „Ráfogás, mondd te? Hát tudjad meg, hogy én magam látom ütet minden éccaka három órakor a kocsmába!”

Hosszúnapkor a Gase Flecktopf úgy verte a mellit és úgy ütötte a fejit az imapadba, hogy mindenki bámulta az ü nagy hithűségét. Hanem másnap már ette sonkát és pipálva ment föl és alá az ü boltjába. A rabbi maga elé hívta és szólt neki: „Mit jelencsen ez a magatartás tüled? Hosszúnapkor olyan istenfélő voltál a templomba, úgy verded a melled, úgy zokog-

tál, hogy mindenki csodálkozta és a rákövetkező napon már olyan rettentően vétkezel az. Isten ellen!” Mosolygott a Gase: „Nem rossz! Hát akkor mire föl kérjek bocsánatot az istentül, ha nem vétkezek?”

A Régi Blusenbandl szerette volna férfihez-menni, de szegény nagyon csúnya volt, sehogyse talált egy erre vállalkozó vőlegényt. Fogta hát magát és elment a Chave Fresssgern-hez, a bábaasszonyhoz; aki nagyon okos volt és tudta minden nehéz dologba tanácsot adni. Elmesélte neki az ő esetit. Mondta neki a Chave Fresssgern: „Ez egy bagatell! Gyere ki velem a piacra, nézz föl a toronygombra és ha látni fox áztat az, ánglius varrótút, azonnal tanálsz egy férjet magadnak.” A Régi nézett föl és mondta a bábaasszonynak: „Chave néni, az ánglius tút látom, de a tornyot nem látom.”

A Josu Smaragdsplitter kapta egy nagy pofontot a Szimhe Wasserkopptul. Ordít a Josu: „Te, mi volt ez, tréfa vagy komoly?” Feleli a Szimhe: „Ez egész komoly volt!” – „Ez túled a szerencse, Szimhe, – szól a Josu – mert ilyen goromba tréfát nem túrnék!”

A Gavrile Mauser beteg lett és elment a pesti professzor tanácsára Karlsbadba. A Mauser tehette, mert Köpcsénybe ü volt a rásekl, a leggazdagabb ember, egy milliomos. Legalább is volt húszezer koronája. Mikor Karlsbadba

érkezett, elment egy orvoshoz, aki írt neki egy receptet, egy hánytatószert. Ment a patikába, hát húszt koronát kértek tőle. „Micsoda? – kiáltott föl – nálunk Köpcsénybe a fél patikát megveheti ennyi pénzért. Húszt korona egy

hánytatóért? Tudja mit, patikáros úr, nincsen magának esetleg egy olcsóbb, egy használt hánytatószere?”

A méltóságos főispán urasághoz akartak bemenni egyszer a Lézer Pimpelesz és a Dóvedl Flederwisch, de olyan rongyosak voltak, hogy a hajdú nem beeresztette őket. „Ha a méltóságos úr színe előtt akartok megjelenni, váltatok ruhát!” A Lézer meg a Dóvedl kimentek az alsó udvarba, egyik a másikátul felhúzta a nadrágot meg a kabátot és visszamentek és mondták a hajdúnak: „Most már csak rendben van? Ruhát váltottunk.”

Mezőtorkodon fölmondták a sakternek, az Altér Kützernek. Ez a főszolgabíróhoz szaladt és sírt, mint egy gyerek. „Tekintetes úr, harminc esztendőül fogva én vagyok ittend a meccő, nem szereztem magamnak semmicse nem, csakcsupán egy élethossziglani köhögést, mert Péltre és Piáira is gyalog kell hogy télenyáron járjak a csirkéket meg a hízott libákat levágni. Most pedig elcsaptak, mehetek koldulni.” – „Ne félj öreg, segíték rajtad”, – vigasztalta a főbíró. Elküldött a Kohn Poldiért, a leggazdagabb emberért, az elnökért. „Kohn úr, baj van. A sakter itt volt, hogy elbocsátották.” – „Hát hogyne! – felelt a Kohn. Az egy

mellbeteg ember, egy ragályos!” – „Ugyan hallgasson! – kiabált a főbíró. Ha az ökör vágná le a saktert és azt mérnék ki a székbe, ükkor megvizsgáltatnám, de ha a sakter vágja le az ökröt, mit bánom én, hogy a sakter köhög!?”

Füleken a rabbi összehívta eccer a hitközséget, hogy csináljanak valamit az üvé pincéjével, mert az nagyon rossz. Volt a Feitel Szifonnak, a rasekolnak, egy mérnök fia, hát áztat mondta neki, nézze meg azt a pincét, hogy micsoda baj van túle. De ez se nem tanálta semmi bajt se nem. Nú, hát elment a rabbihoz maga a Feitel és kérdezett, mi a baja a pincének. Felelt a rabbi: „Csakis tik segíthettek rajta. Mert hogy egy pince legyen jó, ahhoz kell, hogy legyen benne bor, sör, pálinka, aludttej, vaj, libazsír. Ha ez van egy pincébe, akkor az a pince egy jó pince. De az én pincémbe nincs se bor, se sör, se ez, se az, – hát ez egy jó pince!?”

Teaestély volt a Michl Minc uraságnál: „Urak. kártyázzunk!” – ordítja el magát a Zámvel Gabe. „Jó, kártyázzunk! Jáccunk huszonegy est!” – „Huszonegyest? Nem vagyunk zsebmeccők talán? Hanem csináljunk egy klábert!” – mondta a Chune Flaut. „Klábert jáccok a kávéházba is. Most minden

tisztességes körbe jáccanak bakkarát.” ..Akkarát a bakkarát!” – méltatlankodta az Icig Frichtig – mikor annyi a fizetésképtelenség meg a krida a bransba. Jáccunk inkább ferblit !” – „Jó, jáccunk ferblit!” Leültek és fölbontják a paklit. „Tíz korona a vizi!” – kiáltja el magát a Zámvel Gabe, mire rögtön tüstént a Chunc Tlaut pofonvágja: „Micsoda? Tíz korona? Ma én egykoronás vizinél többet látok, akkor gyilkolok!” Amikor az első pofon elcsattanta, kész volt a gezeresz és az egész vendégkoszorú taktusra pofozkodta. A Michl Minc, a háziúr, látta, hogy most neki kell ittend beavatkozni, hát eztet mondta: „Igen tisztelt uraim, nagyon kérem, ne méltóztassanak éppen a kártyához ragaszkodni, hiszen mink intelligens emberek másképpen is tudunk mulatni, például a feleségem fog énekelni.” Mire a Zámvel elkiáltja magát: „Chunc, inkább adjál még egy pofont.”

Mikor a bessenyei pap bevonult a hitközségbe, három dolgot kötött ki magának: hogy először nem törődik mással, ha más üvele nem törődik; hogy másoccor ü egy gyöngé ember, hát vigyék helyette a hívek únála a házigazda szerepit és harmaccor, hogy ü meg akarja adni azt a tiszteletet minden hitközségi tagnak, amit ü magamagának nem kér. Á bessenyei elüljáróság aláírt mindent és azt mondta, micsoda egy angyal ez az új nap! De

volt egy nagyon szegény ember, a Sème Schamgefühl, de egy nagyon okos ember is. Meglátogatta a rabbit és kérdezte tőle, mondja meg neki a három pontnak az értelmét. Felelt a

pap: „Azt hallottam, hogy sok snorrer (koldus) van itt Bessenyőn és köztetek nagy a dalesz (nyomor), hát azt mondtam az első pontban, hogy még ha éhen halnak is a hívek, én nem törődök vele, csak velem törődjenek a hívek és

fizessenek. A második pont: ha jön hozzám két pörlekedő hívő és én nem bírom őket kidobni, hát vigye mindenki nálam a házigazda-szerepet és dobja ki egymást, mert én gyöngé vagyok. Harmadszor: én akarom minden hívemet évek múltán eltemetni és a végtisztességet megadni, amiből én a magam részire nem kérek.”

Szinyéren az a szokás volt, hogy a Chevra (Szentegylet) emberei mind talpon voltak, ha egy haldokló az utolsó percentjeit élte. Egyszer az öreg Salme Flokk ágyát álltak körül a férfiak és mindeniktől a kézibe a viaszgyertya égett, a rabbi pedig imádkozott fölötte. Majdnem hogy a gyertyákat akarták már kifűjni, mikor az öreg egy nagyot köhögte, nyújtózkodott, ásított és fölnyitotta az üvé szemeit. Hát látja, ami történik körülötte. Nyugodtan odafordulta magát a rabbihoz és kérdezett: „Rehbelében szabad nekem ilyenkor még egy korty pálinkát inni?” És még élt hat esztendeig.

Mikor a Leni Feierzeig férjhez adta a lányát, a Rebekát, a vőlegény tüle, a Poldi Sauerbiss, megnézte a kelengyét és áztat mondott, hogy ez a női fehérmemű van kevés. „Hát fiam, – felelt a Feierzeigné – egy fiatal asszonyka esetleg gyün

áldott állapotba és akkor úgyis bővebb holmi köll neki.” Csakugyan kevés időre rá a gólya lácadozta gyünni és a Poldi követelt az új fehérneműt. „Micsoda beszéd? – mondta a Feierzeig tata – mi közöm énnekem más embernek a feleségihez?” – „De papa, hiszen a Rebeka áldott állapotba van!” – „Úgy? Hála istennek! De ennek is te vagy az oka. Én huszonkét évig neveltem és ilyen valami sohase fordult nála elő.”

A falusi uraság egyszer magához hívott egy nagy társaságot. Ott volt többek közt a helybeli tisztelendő, a tiszteletes, a pópa meg a rabbi. Egyszer csak fekete pofájú rablók törték be a szobába. Mindenki elbújta vagy elszaladta, csak a rabbi maradt a helyin. Mikor a rablók eltávoztak és a vendégek lassankint visszaóvakodták magukat, a házigazda így szólt a rabbihoz: „Mindnyájunk közt ön volt a legnagyobb hős, főtisztelendő úr. Kérjen tőlem akármit, én örömmel adom meg.” – „Hát kérem, – felelt a rabbi – akkor adjon nekem egy tiszta – fehérneműt!”

A régi jó időkbe Pelsöcön lakta a Gümpl Eitelbach, akinek volt ery kocsmája, a szomszédja, a Burech Nimmersatt pedig járt Rimaszombatba bevásárlani, hát a Gümpl kérte, hogy idézve van a gyüvő hétre a főszolgabíróhoz,

nézze csak meg, hogy milyen ügybe. Mikor a Burech elvégezte a dolgait, eszibe neki jutja, hogy a koma dolga után köll még nézni a hivatalba. Kapta magát és bement, hogy az ügyet megnézzen. Bekopog a főbíróhoz: „Kérem alászan, az Eitelbach dolgát Pelsőcrül...” Alig kimondott a szót, rögtön ráförmedt a főbíró: „Itt vagy, jómadár? Húzzátok le és adjatok neki 25 botot!” Nem is tudott szegény Burech szóhoz jutni, megfogták, lefektették a deresre és itt hiány nélkül átvette a Gümpl 25 botütését. Mikor vége volt, az volt a szokás, hogy megköllött köszönni az igazságtevést, hát a Burech mondta: „Nagyon szépen köszönném a tekintetes úrnak az igazságot, de a Gümpl Eitelbach otthond van és nyugodtan méri a pálinkát. Én vagyok a Burech Nimmersatt.” Erre nyelt egy nagyot a főbíró: „Úgy? És te mertél engem félrevezetni, becsapni? Hajdú, húzzál rá még huszonötöt!”

A Núte Flock meg a Palte Block Abbáziába voltak és tréflit ettek. Hazagyüttek Trebesevre (Terebes) és kezdtek érezni lelkifurdosást, hát elmentek a rabbihoz. Ez összecsapta a két kezit: „Tréflit ettetek? Ha akartok vezekelni, akkor gyalog kel! hogy menjete Újhelybe, de a talp alá a csizmába kell hogy tegyete ö szem babot és azon kell jáni.” Eztet a Flock is meg a Block is megfogadta és megkezdték a vezek-

lést. Mikor Felejtébe értek, a Palte már sánta volt, de a Núte nyugodtan ment. El is hagyta. Azt mondja a Núte: „Gyere utánam, én várlak a Korona-kávéházba.” Várt, várt, eccer csak este gyűn a Palte, egy lábon ugrálva. Kérdezi a

Núte: „Mi bajod?” – „Hogy-hogy mi bajom? Az az öt babszem a csizmámba kikezdte a talpamat, vézrik a lábam és koldus vagyok egy esztendőre.” – „Te buta! Hát nem tudtál segíteni, mint én? Én azt az öt babszemet – megfőzettem.”

Sakter volt Etyegen a Gümpl Goldhanf és pályázott Füredre. Kellett neki a pályázatba kimutatni a családot és a Gümpl írta: „Két gyermekem van itthond, nyolc pedig kint a temetőbe.” Erre a füredi hitközség megválasztotta ütet. Egy szép napon beállít a Gümpl tíz darab csemetével. Kécségbe volt esdekelve a füredi rasekól, az elnök, ós kiabált: „Maga csaló, maga hazug fráter, hát ez a két gyerek, akirül beszélt?” Felelt a sakter: „Bocsánat! Én nyolc gyereket akkor, amikor írtam a pályázatot, kiküldtem a temetőbe, hogy megírhasam: két gyerek van itthond, nyolc pedig kint a temetőbe.”

A Smelke Ohrworm elment az ű barátjához, az Izidor Flekeleszhez és mondta: „Nekem el kell menni Karlsbadba. Itt van a vagyonom, ötvenezer korona. Eztet nem elvihetek magammal. Kérlek, őrizzed meg, ameddig visszagyüvök.” Felelt az Izidor: „Nem szívesen elvállalom mástul a pénzt, de neked megteszem. Add ide!” Most így szólt a Smelke: „Barátom, az ember nem tudja, mi történhet, adjál te nekem egy kis írást.” – „Ha nem bízol bennem, itt van a pénzed és vigyed el!” A Smelke erre ezt az agyánlatot tette: „Akkor híjjal ide a büróbul két alkalmazottat, hadd lássák legalább űk.” – „Jól van, eztet meg fogok tenni... Blau úr, Gelb úr... Lássanak, az Ohrworm úr átad

nekem ötvenezer koronát.” Evvel a Smelke elment nyugodtan. Egy hónap múlva gyött vissza. A Flekelesz üdvözölte ütet és mondta neki, milyen jól kinéz. „A fürdő, hála isten, jól tette neked. De mostan adjál vissza a pénzemet.”

— „Nekem? Pénzt? Te? Soha se nem láttam tuled egy vörös krajcárt se nem!” A Smelke fölhéberedett: „Hiszen a tied két alkalmazott, a Blau meg a Gelb voltak a szem- és fültanuk!”

— „Mit beszélsz te a Blaurul meg a Gelbrül? Maguk látták, hogy ez az úr nekem pénzt adott?” Felelték ezek: „Pénzt? Ez az úr? Sohasem nem láttuk mink eztet az urat!” A Smelke majdhogy nem elájulta magát. Mikor kiment a két segéd, az Izidor odament a kasszához, kivett egy csomó bankót és mondta: „Itt van a pénzed az utolsó krajcárig.” Kérdezte a Smelke meglepődve: „Hát akkor miért csináltál velem eztet a komédiát?” Mondta az Izidor: „Csakcsupán meggyőződni akartam magamat, hogy megbízhatok-e az embereimbe?”

Találkoztam az utolsó szombaton, templom után, a főtisztelendő reb Menachem Cziczeszbeischer urasággal és beszélgettem üvele a máma olyan divatos antiszemitzimuszrul. Mondja nekem: „Kívánom az antiszemit társaságnak mégis, hogy éljen 120 esztendőt!” – „hogy-hogy, rebbelében? – kiabáltam föl – ilyen dühös ellenségeknek kívánja eztet?”

ű: „Én nem áztat mondtam, hogy egy-egynek külön-külön kívánok 120 esztendő, hanem az egész társaságnak. Vagyis jut egyre legföljebb mindösszesen pár pillanat.” – „Vagy úgy!” – gondoltam magamba.

Mikor a Jómele Grálec z egészen tönkrement Bácsmadarason, elhagyta a feleségit, a gye-rekeit és egy fél esztendő óta semmiféle hír se nem gyűtt rúla. Eccer csak egy sürgöny ér-kezett túle: „Gratulálok nektek. Főkántor lettem Apostagon.” A feleségé nagyon megijedt és viisszasürgönyözte: „Hiszen teneked nincs van semmi hangod. Megbolondultál?” Felelte dróton a Jómele: „Én nem bolondultam meg, hanem Apostag bolondult meg.”

A Finkele Blaustein minden esztendőbe meg-ajándékozta az ű urát egy lánygyermekkel. A férj mindég dühösebb és dühösebb lett. Mikor már gyűtt a kilencedik lány, nem bírta magát és kiabált: „Ha még egy lány gyün, elkergetek eztet az asszonyt.” És gyűtt a tizedik lány is. A szegény Finkele sírt keservesen, hogyan mondja meg eztet az urának? Biztatta a bába-asszony, majd megmondja ű. És mikor gyűtt haza a férj, elibe szaladt a bába az uccára és kiáltott: „Jaj, micsoda csapás, micsoda szeren-

csétlenség! Szegény Blaustein úr, legyen elkészítve a legrosszabbra. Képzelden csak, a Finkele három leánykát szült egyszerre.” – „Három leányt? Megölöm áztat az asszonyt!” Mikor az udvarba értek, mondta a bába: „Ne lamentírozzon olyan nagyon, hiszen csak két lány lett.” – „Kettő? Az is sok! – ordított Blaustein. – Mégis elkergetek az asszonyt!” Mikor beértek a konyhába, szólt a bába: „Nyugtasson meg magát, Blaustein úr, hiszen csak egy lánya lett.” – „Csakcsupán egy lány? Hála legyen az istennek!” És kiderült az arca, mosolgott és boldogan ölelte át a feleségét.

Mondta egyszer a Hársele Schmock az új papjának: „Tátikám, hagyjál engemet franciául tanulni.” – „Mért akarsz te franciául tanulni?” – kérdezett az öreg Zélig Schmock. Felelt a fia: „Hogy tudjam magamat megértetni, ha franciákkal tanálkozok.” Mondta erre az apja: „Akkor nem téged taníttatni foglak. Még éppend az köllene csak, hogy a franciák is tudják, milyen egy nagy számár te vagy!”

Régebben volt az úgynevezett népfölkelői tanfolyam, ahol hét hét alatt tanították meg a legszükségesebb katonai tudományokat. A Volvele Bimsenstein, amikor három napig részt

vett ebbe a tanfolyamba. Így szólt a Jómele Plattfuszhoz: „Barátom Jómele, én mondom teneked, hogy az a Moltke egy nagy számár.”

Lovasberénybe a Lébes Samenthier nem győzte magát csodálkozni rajta, hogy a Menáse Fensterglas, aki mellette ült nagyünnepkor a templomba, éppend akkor csinál sok hibákat az imáccságba, amikor áztat nagyon hangosan kell olvasni. Megnyugtatta útét a rabbi: „Barátom, a Menáse a többi imáccságba is ejt hibát, csak-hogy azokat nem hallod, mett magába lassan mondja.”

A budapesti egyetemről hazagyütt az elegáns Ámsl Sábelbein mint Sir. Kardos Árpád. – „Mitül vagy te doktor?” – kérdezte az öreg Sábelbein a fiát. „A bölcsészet tudora vagyok, apám!” – felelt büszkén a fiú. – „Mi az a bölcsészet?” – „A bölcsészet: filozófia.” – „Filozofi? Hát az micsoda?” – „A filozófia olyan tudomány, amellyel bebizonyítom neked, hogy itt sem vagy, hogy egyáltalában nem is vagy.” – „Naccerü, én úgy éljek!” – mondta az öreg, mikor a fia neki eztet bebizonyította és úgy pofonvágta a doktort, hogy avval csak úgy forgott az egész univerzítás meg az univerzum. – „De papa! Miért vágsz engem pofon?” –

méltatlankodta a doktor. Nevetett az öreg: „Különös vagy te! Hiszen éppend most bízomostottad be nekem, hogy nem is exisztálok. Hát akkor hogy vághattalak volna pofon?”

A gazdag Lipme Maulwurf hagyott építtetni Bonyhádon egy szép templomot. Mikor föl akarták avatni az istenházát, észrevette a bőkezű adakozó, hogy az ő számára nem csináltattak egy széket. A világ így kommentírozta eztet a dolgot: Se az adakozó, se a hitközség nem cselekedte okosan. A község azért nem, mert ha a Lipme Maulwurf nekik hagyott építeni egy zsinagógát prezentbe, akkor illetet volna tüle, hogy fölajáljon a Lipmének egy szép ülőhelyet a templomba. A Lipme pedig azért nem volt okos, mert ha már hagyott építeni egy templomot nyolcvanezer forintért, vehetett volna magának benne egy ülést is.

Sükösdön az volt a gyakorlat a szentegyletnél, hogy aki az üvé tartozását nem kifizette, az nem kapta meg a tagokat megillető díszsír-helyet, hanem meg neki elégedni kellett egy szimpla nyugodajlomi hellyel. De csak nem fizették tovább se nem a tagdíjakat. A Perc Gorgele volt a hitközségtül a gondnok, hát áztat indítványozta, mondja ki a közgyűlés,

hogy aki nem fizet, azt per abszaiát nem temetik el sehogyan se nem. Fölpattant a Zurach

Wesel: „Micsoda? Én, akitül az egész nemzettség, meg az ükapám is Chevra-tag volt Sükösdön, engem nem fognak eltemetni? Sze-

retuém én áztat látni!” – „Zurach bácsi, csak maga haljon meg nyugodtan, magánál egy kivételt teszünk” – mondta a gondnok.

A Lézer Azeszpónem tíz hitközségi tagtul kapott egyenként öt koronát, hogy helyettük böjtöljön egy kisebb ünnepnapkor. A böjt napján délbe elment hozzá a rabbi és tanálta ütöt egy nagy tál bableves mellett. Fölkiabált a rabbi: „Te huncfut, te csaló, ami vagy! Neked kellene tíz személy helyett böjtölni és te eszel máma?” Felelt a Lézer: „Ha nekem kell tíz ember helyett böjtölni, csak muszáj erre nekem erőt is gyűjteni!”

Eccer sötét este az egreci rabbi, a Mendl Aronsohn elsétálta a temető mellett. Eccerre csak elibe ugrik egy fehér kísértet és mond neki síri hangon: „Rebbe, a miénk nyugodajloma végett kell nekünk egy kerítés a temető körül. Mondjál a hitközségnek, hogy csináltasson egyet. Ha nem csináltat egy kerítést, te meghalni fox.” Megijedt a rabbi és felelt: „Megmondani fogok a hitközségnek, hogy csináltasson sürgősen egy kerítést a temető körül.” És evvel ment tovább. Alig tett nyolc lépést: bumm, elibe ugrál egy másik fehér kísértet és mondja neki síri hangon: „Te rebbe, te meghalni fox!” Rémuldözte a reb Mendl: „Mért fogok

halni meg?” – „Mért? Megmondok. Ittend a temetőbe van két párt. Az egyik akarja, hogy legyen kerítés a temető körül, a másik nem akarja, hogy legyen. De te, rebbe, megígértél, hogy lesz kerítés, tehát ezért neked meghalni muszáj!” Felelt a rabbi: „Halottacsám, te csalatkozol magadat, – én nem meghalni fogok, inert én csaksupán megígértem, hogy aztat fogok mondani a hitközségnek: csináltasson a kerítést. De hát én jól üsmerem a hitközséget. Az nem fog csináltatni egy kerítést a temető körül.”

Az üreg Nősze Wasservogel sűrűn emlegett a negyvennyolcas magyar forradajlamot. hogy azok voltak ám a jó idők. Kérdezte a lánya, mondja már meg, milyen volt az a forradajlom. Felelt az öreg: „Hát az úgy volt. hogy az ellenség gyütt, mink mentünk, azután az ellenség ment és mink gyöttünk. Az ellenség töltött, mink löttünk, azután mink töltöttünk és az ellenség lött Löttünk, töltöttünk, löttünk. Utoljára már nem is töltöttünk, csak löttünk. Hát ez volt a forradajlom!”

Meglátott egy kis kolduslányt a gazdag Lébele Blauwurz, megsajnálta ütöt, vette magához a házába, a rongyai helyett adott neki szép ruhákat és úgy bánt vele, mint a saját gyereki-

vei. Volt neki szép szobája, külön guvernántja, mindene. Pár hónap múlva kérdezi tüle a Lébele: „Hát hogy érzed itt magadat nálam?” Feleli a kislány, a Frádl, miközbe potyogtak a könnyei: „Nagyon jól, drága nénike, csak hiányzik nekem valami.” A Lébele megijedve kérdezi: „És mi hiányzik teneked, kicsikém?” – „Koldulni szeretnék menni egy kicsit!” – nyögte ki keserves sírással a Frádl.

A siklón akarták fölmenni egyszer Budára a Zável Messerspitz meg a Gedálje Kleiderstock. Kérdezi a Zável : „Te Gedálje, nem történhet ittend velünk valami baleset?” Feleli a Gedálje: „Legyél nyugodt. Nem látsz, milyen vastag drótkötél tartja a kocsit?” – „Hátha az a kötél mégis elszakadná?” – „Hát akkor ott van a brems, ami föltartja a kocsit.” – „Hátha az a brems elromlik?” – „Akkor van hátulrul egy kapocs, ami beleakad a sínekbe.” – „Hátha eltörik az a kapocs?” – „Akkor van egy erős rugó, ami megállítja a kocsit.” – „De ha elromlik a rugó?” Feleli a Gedálje dühösen: „Akkor úgy ütök tégedet pofont, hogy kiugrál a két szemed!”

A Núte Gejsitz, aki volt egy gazdag, de fősvény ember Makeven (Makón), meghívott ebédre a Mócl Glattfuszt, egy szegény ördögöt.

„Hallja Mócl, – mondta neki – gyűjön hozzám holnap ebédre, ha tud.” A Mócl alázatosan megköszönte a nagy tisztességet és másnap ment a Núte házába. De a kapu be volt zárva. Hiába

rázta a kilincset, hasztalan döngetett a kaput, csak nem beeresztették ütet. Egyszer csak megjelen a Núle Gejsitz az ablakba, széles pofával mosolog, a Mócl észrevesz ütet és mondja: „Micsede fogadtatás ez? Herr fan Gejsitz,

hiszen maga meghívta engem, hát mért nem beeresztenek?” – „No hallja, én áztat mondtam, gyűjjön el hozzám ebédre, ha tud. Nú, hát gyűjjön be, ha tud!”

Mindenki tudta Enyingen a Moel Buttermilchrül, hogy istentelen ember, aki tréfit eszik és szombaton pipáz. Egyszer egy nagy fazekat vitt pénteken este a kemencés asszonyhoz és ez a fazék tele volt rituális étellel szombatra. „Hát miótátul lettél egy istenfélő?” – kérdezett ütet a Gümpl Fuehsbalg. Felelt a Moel: „Csakcsupán aztat akartam tudni, milyen a sólet – sonkával?”

A Jókl Semmelfarb eladott egy vágón búzát a Móni Bauchdruckernek: szállítandó ekkor meg ekkor a vasúti állomáshoz. Időközbe fölment a búza ára. Az átvételnél a Móni mégis csinált többféle kifogást, hogy a búza szemetes, meg hogy nincs vau meg neki a súlya. A Jókl utoljára mondja: „Hogy a búzát neked odaadjam, ahhoz nekem egy kicsit haragudni kellene. És tudod mit? Már haraxok is!”

Nyitrába a Zalme Stüfcr nagyon szerette a pirított szalonnát és ezért a rabbi kiátkozta ütet.

De a Zalme nem hogy tönkre nem ment, hanem éppend ellenkezőleg, napról-napra hízta magát. Eccer elvitt vagy hat libát a rabbihoz és mondta: „Rebbelében, a vásáron vettem eztet a hat libát, de hiába etetem őket kukuruccal, nem akarnak meghízni. Legyen a főtisztelendő úr olyan szíves és átkozza ki őket, ettől bizonyosan meghízhatnak”

Kellemetlen egy szokása volt a Dódele rtoppenstangnak. Amikor imádkozta, minden szót tízszer repetált. Kérdezi ütet a Smáje Spiegelglanz: „Micsoda szenvedés terád, te Dódele? Mért repetálsz te minden szót annyiszor?” Feleli a Dódele: „Fogok teneked erre felelni, testvér. Meglehet tudniillik, hogy beteg leszek és nem fogok tudni imádkozni, hát rezervába imádkozok magamnak, hogy legyen akkor is, amikor nem tudok megmozdulni az ágyba.”

A Pinkász Mau ment sétálni, hát lát egy fa tetejibe egy gyönyörű almát. Annyira megkívánta, hogy mingyárt föl is mászott a fára. Mikor már magosan fönt volt, a fa elkezdte reccsenni alatta. A Pinkász fölkiabált: „Isten a világ fölött! Ha még eccer lesegítelsz a földre, adok száz forintot a szegényeknek!” És kezdte reszketve lefelé mászni. Mikor egy erősebb ágra ért, már könnyebben érezte magát és mondta:

„ötven forintot adok, ha legyühetek.” Újra másszott lefelé és megint mondta: „Huszonöt forint is elég lesz, ha adok.” Ebbe a pillanatba a fa egy nagyot reccsent és puff, a Pinkász lent feküdt a földön és jól összetörte magát. Lamentírozva mondta: „Nézd csak, hogy ledobott! Pedig hátha mégis megadtam volna a száz forintot.”

A Kóbi Einbrenn, aki egy rőfösboltos volt Kisjenőbül, felgyütt Budapestre bevásárolni a nagykereskedőhöz. Valahányszor megjelent, mindig odament a boltba egy félreeső sarokba, hogy ott az esteli imácsmagot végezzen. A segítők észrevették, hogy minden imádkozás után eltűnik egy pakk selyemkendő. Jelentik eztet a séfnek. Micsináljanak? Az öreg Einbrenn nagyon jó vevő. – „Tudjátok mit? – mondja a főnök – tegyetek abba a sarokba a selyemkendők helyibe közönséges kartonkendőket.” Így is cselekedték. Mikor a Kóbi megint elgyütt vásárolni, odament a sarokba és amint megtapogatja a kendőket a sötétbe, észreveszi, hogy nem selyem, hanem karton. Erre odament a főnökhöz és mondta neki: „Jaj, de nagy zsiványok vagytok tik!”

A központi pályaudvar előtt a Smáje Bein-knoch megkérdezett a 261,433. számú hordárt:

„Barátom, mondja csak nekem, mikor megy az utolsó vonat Bécsbe?” Felelt rá a 261,433.

számú hordár: „Tisztelt Beinknoch uraság, áztat maga nem fogja megérni!”

A Zalme Tropp egy szegény rongyász volt Maros-Abádba és nem akart belépni a Szentegyletbe, amelyik nagyon drága taksát veteti ki rája. Megfenyegette a Jókl Frász: „Ha nem belépsz, hát a haláloed után el se nem temetünk téged.” – „Bagatell!” – mosolygott a Zalme. „Nem félsz?” – ijesztette a Jókl. – „Mboh! – felelte a Zalme. – A haláloed után bizok a rossz szagomban. Akkor majd tik ingyen is el fogtok engem szívesen temetni.”

Amikor a Szróle Sauermilch rőfőskereskedő meghalt, az özvegye mély gyászba elment a polgármesterhez és arra kérte, hogy tekintettel a gyászra, engedje neki meg, hogy az üzletbe néhány napig tarthasson végeladást, mert azután úgyis föloszlatja az üzletet. A polgármester mélyen meghatva volt és megadta az engedélyt. Az özvegy kitett egy nagy plakátot, amely szerint „Gyászra miatt néhány napig végeladás mélyen leszállított árak mellett.” Az üzlet azonban kezdett nagyon jól menni, a kuncaftok csak úgy tódultak az olcsó boltba, úgy hogy a néhány napbul néhány hét lett és az özvegynek eszeágába se nem volt föloszlatni az üzletet. Erre a konkurrens kereskedők kezdtek a polgármester nyakára járni, hogy micsoda dolog ez, ű adott koncessziónt néhány napra és ennek a végeladásnak nem akar vége lenni. A polgármester belátta, hogy a konkur-

renciának igaza van. Elment hát az üzletbe és így szólt az özvegyhez: „Asszonyom, hát meddig tart még ez a gyászeset miatti végeladás?” Zokogni kezdett az asszony és felelt: „Jaj, kérem alássan, én vigasztalhatatlan vagyok, én nem tudom elfelejteni a gyászesetet.”

Mikor a pazoni templomot restaurálták, a hitközségi tagok önként jelentkeztek munkára. A Gavrile Trenn mondta: „Én az egész fuvarozást ellátok.” A Sime Eiweisz mondta: „Én adok az összes zsindeleket.” A Moel Treff mondta: „Vas meg szög tőlem telik ki.” Az Ejzig Chauderer mondta: „Én adok a deszkát.” Még a legszegényebb is vállalt munkát, hogy része legyen a templomépítésbe. Csak a gazdag, de fukar Perc Neirock nem nyilatkozta. Föl-szólított ütet a pap: „Nú, Neirock úr, maga mit ad?” – „Rebbelében, minden van már, – felelt a smucián – csak egy felügyelő nincsen még. Ennyi sok munkás nem lehet felügyelő nélkül, leszek hát én és ha valaki nem jól csinálja a dolgát, arra majd én rákiabálok.”

Egy vasúti kupéba utazott egy katonatiszt meg a rabbinus Lavosbrinbul (Lovasberény). Eccer csak áztat kérdez a tiszt a rabbitül: „Mondja csak, főtisztelendő úr, ha egy szombati napon bugyellárist találna, ami tele van ez-

resekkel, vajjon fölvenné-e?” Felel a rabbinus: „Erre a kérdésre két okbul választ nem adhatok. Pro prime: máma nincsen szombat, pro secunde: nem látom sehelse áztat a bugyellárist avval a sok ezresbankóval.”

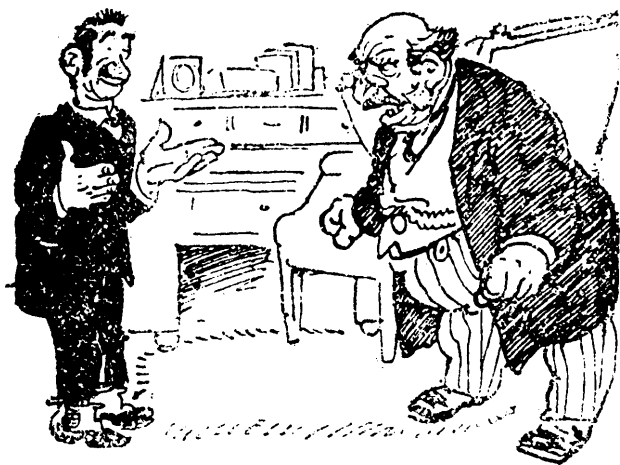
Egy galíciai hitsorsos egyszer járt Tabon és kérdezte egy furmányos embert, mennyi idő alatt érhet Korádba egy lóval. Mondta neki az András bácsi: „Két óra alatt.” – „Hátha megyek két lóval?” – „Akkor másfél óra alatt.” – „Helyes! De hátha három lót befogatok?” – „Egy óra alatt” – felelt a gazda. – „Naccerú! Akkor fogadok öt lót és el se nekem köll menni Korádba!” – kiabált föl diadajlommal a galiciáner.

Keservesen panaszkodta Dömsödön a Móni Roseuduit az ű barátjának, az Ejzig Hintertreppernek, hogy milyen rosszul érez magát. „Mát mi a bajod voltaképpen?” – kérdezett a Hintertrepper. „Hogy mi a bajom? Az a bajom, hogy nem kapok levelet a feleségemül!” A másik csodálkozott: „Hogy-hogy? Hiszen a becses nőd ittend vau Dömsödön!” Mire a Móni Rosenduft: „Ippend ez az! Hiszen ha kapnék tüle levelet, akkor nem volna ittend Dömsödön!”

Eccer a Gavrile Ganswurscht nagyon összeveszte az ő szolgájával, o Makszi Glanzwichs-szal. Utoljára annyira dühös volt, hogy áztat se nem tudta, mit beszél és így kiabált rá:

„Én vagyok egy bolond vagy te?” Erre a Makszi nyugodtan felelte: „Csak nem fog magának tartani a Ganswurscht úr egy bolond inast!”

A Lúkes Svondrák volt egy híres talmudista, aki tanította a fiatalokat a szent tudományra. A Svondráktul a szolgáló eccer fölment a

padlásra, hogy fölakasszon a fehéreneműt és éppend ott állt a hosszú asztal, ahol tanultak a fiatalok. Az Örzse olyan gömbölyű volt és annyi ruhát cipelt, hogy mikor a padlás közepire ért, krach, leszakadt a plafon és az Örzse lógta a levegőbe. A szent férfiú rögtönösen fölismerte eztet a kényes szituációt és mondta a tanulóknak: „Az, aki mostand közületek fölpillantani mer, az megvakulni fog!” – Az egyik tanítvány, a Józsl Feigenwurz, erre behunyta a fél szemit és mondta: „Mboh! Az egyik szememet reszkírozok!”

Perbetén a Chile Bischele bepörölt a rabbinus előtt a Gecl Frakk boltost. A pört a tudós férfiú a boltosnak ítélte meg, amire a Chile csinált egy nagy skandalumot és szörnyen kifakadta a rabbi ellen. A rabbi egyideig csak túrte, végre megintette ütet, hogy vigyázzon a szavára. „Tudja meg, ki előtt áll ittend maga!” – evvel befejezett az ű mondókáját. A Chile visszakiabált: „Bagatell! A rebbelében a tudománya nélkül éppend olyan tudatlan, mint én!”

A Zálme Blózbalgatul a fia, a Dódele jáccott az országút porába, mikor eccer gyün az ifjú Wewrewsheggy uraság négyes fogattal és legázolta a gyereket. Nagy gezéresz és larmen-táción. A nagyságos ifiúr hamar odavágta neki

száz forintot, hogy ne böggjön és avval odébbállt. A következő héten a Zálme és az ű ha már sétáltak a gecseri parkba, ami tartozik a Wewrewshegyy-uradajlomhoz. Eccer csak jön az öreg Wewrewshegyy udvari tanácsos uraság, aki tudta az elgázolásrul, de a fájdalompénzrül nem tudta, és mondja: „Nagyon sajnálok áztat a balesetet, barátom Blózbalg.” – „Mbah, – felel a Blózbalg – minden jó vóna, csakcsupán a fiatal nagyságos úrnak köllene gyakrabban kocsikázni.”

Volt a gazdag Józsl Mehlwurmnak egy szép leánya, az Esmeralda. Sokan jártak a házba és mind a fiatal úr legyeskedte a finom és elegáns kisasszony körül. Különösen a Petneházy Aladár buzgólkodta nagyon. Egy nap eztet mond az Esmeralda a papájának: „Pápá, ez az Aladár von Petneházy nagyon sokat beszél bele a fülembé és nagyon sokat ígér. Adhatok-e neki hitelt?” Amire a bölcs öreg így felelt: „Hitelt adhacc neki, de előleget nem!”

A Pinkász Spitzbrust gyüött a Nósze Baumwollhoz, adna ez neki kölcsön száz forintot. Mikor meglátta ütét a Nósze és észrevette a szegénységet a képin, elibe szaladt és fölkiabált: „Az isten hozott tégedet ide! Én is éppend hozzád akartam menni, hogy kérjek tüled

kétszáz forintot kölcsönbe.” És nagyokat sopánkodott, hogy ű (a Baumwoll) tönkre van menve, ha eztet az összeget nem elő tudja teremteni. A végin a Pinkász elővette a bugyellárist és odaadta az utolsó tíz forintját, csakhogy ne hallja már a nagy lamentációt. Mikor elmegy a Nósze, nevet a markába bele: „Ettül ugyan olcsón megszabadultam.”

Körösrül a Zánvcie Zwerg átjárt Ladányba házalni a portékájával. Egyszer bezárták űtet a rendőrségen, elvették a portékáját és úgy került haza csupaszon. Megegett vele pedig a baj azért, inert rájabizonyították Ladányba, hogy egy kicsit lopott holmikkal is kereskedte.. Hazament és nem merte a történetet előadni úgy, ahogy az volt, hanem kezdett mesélni, hogy milyen rosszul mennek mostand a seftek: „Az ember összepakkol egy nehéz batyut és becsületesen akar megélni, dolgozik tisztességesen és igyexik szerezni a családnak egy kis vagyonkát, hát az ember csak veszít, folyton veszít, veszteségre adja az ű drága portékáját...” Mondta rá a Kaszróle Breitsitz: „Hogy-hogy adja? Hogy-hogy: csak veszít? Hát ne adjon és akkor nem veszít!” – „Maga hóhem! (bölc) – méltatlanokda a Zánvele – a rendőrség elveszi a portékát és maga mondja, hogy ne adjak!”

Erősen udvarolta a Karpelesz Gyuri a Jájinkel Mischpet lányának, a Pepi kisasszonynak. A Karpelesznek volt az Andrássy-úton egy palotája, a Jájinkelnek meg volt nagyon sok po-

loska az üvé bútoraiiba, egyéb semmi. De a viszony nagyon bizalmas lett, úgy hogy a Jájinkel kérdezte eccer a Karpeleszt: „Gyuri öcsém, tulajdomosképpen mit akar maga a lányommal? Feleségül veszi már eccer vagy

mit?” – „Vagy mit!” – felelt a Karpelesz egész nyugodtan.

Málnáson a Szróli Trétértül a feleség volt áldott állapotba, de nagyon rosszul érezte magát szegény. Áztat mondja a Szróli neki: „Aranyos Rézikám, legyél türelemmel, az anyai örömök, amik lesznek egy szép fiúcskával, mindent megérik neked.” Mire fölzokogta a Rézike. a kis feleség: „Anyai örömök? Jól van, hiszen ez nem is bánt. Engemet csak az bánt, hogy neked az apai örömök minden görcs nélkül gyűnnek.”

A Zalme Slezák a feleségivel, a Szimhével áthajózott az óceánon egy óriási személyszállító hajón. Az úton nagy vihar tört ki. Eccer csak egy toronymagos hullám csapkodott át a födélzetén, mire a Szimhe fölajdulta magát a félelemtül. „Végünk van, – kiabálta, – elsülyed ez a hajó!” A férje a legnagyobb hidegvérrel felelt: „És ha elsülyed? Hát a tied ez a hajó?”

Epreshegyen a Reb Behr, a pap, csodákat csinált. Ha a tehén nem adott tejet, ű segített; ha az árendát fölmondták, ű visszaadatta a gróffal; ha gyerektelen volt a házaspár, ű kiimádkozott egy fiúcskát a jóistentül. Gyütt

eccer hozzá Puchovábul a milliomos Freiloch és tett le neki egy ezres bankót és mondta: „Rebbelében, nálam nagyon sok a patkány. A magtár, a kamra, az üzlet, mind tele van patkánnyal. Küldje el tülem a patkányokat!” Kérdezett a pap: „Ki a szomszéd balra magától?” – Mondta a Freiloch: „A főbíró.” – „És milyen ember az a főbíró?” – „Egy finom ember, egy jó ember.” – „És ki a szomszéd jobbra magától?” – „A Sajtos Gábor.” – „Hát az milyen ember?” – „Az talán még finomabb ember, még jobb ember.” – „Nú, akkor hurcolkodjon ki abbul a házbul és vigye magával a patkányokat, mert én csak elküldeni tudok őket. De kinek küldjem? Talán a főbíró úrnak? Hisz az egy jó ember. Talán a Sajtos Gábor uraságnak? Az talán még egy finomabb ember, még jobb ember! Tudja mit: menjen lakni máshova!” És a Freiloch hazament és mindenkinek elhíresztelt, hogy milyen egy bölcs a rabbi és milyen csodákra képes.

Az özvegy Stapperné, aki volt lúdkereskedő Makón, tanácsot kért az üvé szomszédjátul, a Zalme Fappertul: hogyan lehetne kijáccani a nagykereskedőt, mert ő szeretné megtartani a portékára kapott pénzt és egyetlen ludat se nem szállítani. A Zalme Fapper így felelt: „Akassza ki máma éccakára a ludakat egy

hosszú rúdra az eresz alá és aztán majd áztat mondja a nagykereskedőnek, hogy a ludakat ellopták. Így megmarad a pénz is, meg a lúd is.” A Stapperné szót fogadta, kiakasztotta a ludakat egy rúdra. A Zalme Fapper alig várta eztet, éccaka szépen odasomfordálta magát és ellopta a ludakat. A szegény Stapperné másnap korán reggel nagy sírással állított be a szomszédhoz. „Jaj nékem, jaj nékem! – jajveszélte. – Az éccaka ellopták a ludakat.” – „Naccerű, én úgy éljek, naccerű! – mondta a Fapper. – Így muszáj mondani!” – „De csakugyan, igazán ellopták!” – lamentírozott az asszony. – „Nagyon helyes a beszéd. Így köll mondani !” – felelt szemtelenül a Fapper.

A monostori rabbi átment Almásra és a templomba ült mellé a Frójem Fleckenpützer, aki akarta mutatni a tudósnak, hogy ő is tud valamit. Hát mondta neki: „Rebbelében, bocsánat! Dávid király mondja a zsoltárba, hogy az isten segíti a barmot meg az embert egyformán. Nü? Hogy lehet az ember mellé a barmot tenni?” Feleli rá a monostori pap: „Kérdezze csak meg a templomgondnokot, aki nekem eztet a helyet adta ittend!”

Eccer elment a Simsele Ganzfleck a rabbihoz és kérdezett ütet: „Rebbelében,

szabad-e nekem enni sonkát?” A rabbi felelt: „Micsoda kérdés! Persze hogy nem szabad!” – „De én láttam, hogy a főtisztelendő rabbi úr is evett!” Mire rá a rabbi felelt: „Én nem kérdeztem!”

Fentelén minden izraelit hitközségi tagnak, ha adót fizetett, volt szavazati joga. Eccer a kivető bizoccsag egészen kihagyta a garasos fizetőket és így a szegényeknek nem volt szavazati jog. Elmentek vagy húszan a főszolgabíróhoz panaszra. „Tekintetes úr, – mondta a szónok – a hitközségbe nem vetettek ki ránk adót.” – „Annál jobb!” – felelt a főbíró. – „Hogy-hogy jobb? Hiszen nem lesz választói jogunk!” – „Annyi baj legyen!” – hangzott a felelet – „Nem teccik eztet érteni, tekintetes úr! Tegyük föl, hogy a tekintetes főbíró úr zsidó és köll sakter, lesz választás és a sakter kántor is. és nem teccik a tekintetes úrnak a péntekesti éneklés, de nem tud választani, hát akkor mit csinál? Hogy segít magán?” – „Hát úgy, hogy ami másnak jó, nekem is jó.” – „Gyertek! – kiabált a gyülekezetbe az öreg Grünspann – a tekintetes úr sohase merjen is gondolni rája. hogy nálunk hitközségi tag legyen!”

Felsőgödön lakott a Melech Tausend, egy dúsgazdag uzsorás, aki nagyon szolidan dolgo-

zott, csakis húsz percentre. Olyan nagy volt iránta a respekt, hogy megválasztották ütet hitközségi elnöknek, mert időközbe földbirtokos lett. A székfoglaló beszédbe eztet mondta a Tausend: „Az én életem egy nyitott könyv.” A közgyűlésről együtt mentek haza a Feiwl Tausch meg a Feischl Plausch. „Te, a mi elnökünk mondja, hogy az ő élete egy nyitott könyv. Mit gondolsz: egy pénztárkönyv vagy pedig egy főkönyv?” – „Páh! – az egy strazza. Tele van – piszkozattal!”

A Zalme Nebbich, aki volt egy nagyon szegény zsidó Lakompakon, beadta az ő fiát, a Pénect, a Gáse Latchenschnitzhez, aki volt aranyműves. Mikor a fia egy hétig volt a mesternél, elment a Zalme és megkérdezte, hogy megelégedve van vele. A mester mondta: „Ez egy kitűnő gyerek!” Egy hétre rá újra elment a Zalme. „Ez a gyerek van egy kész gyönyörűség!” – dicsérte a Gáse. Nagyon boldog volt a Zalme, de azért a harmadik héten megint csak elment tudakozódni. A mester nagyon dühös volt. „Ez a fiú egy lump, egy haszontalan fráter! Vigyed el nekem eztet a fiút, nem éri az egy krajcárt se nem!” Csodálkozott a Zalme: „Micsoda szenvedés terád, Gáse? Gyüvök az első héten, mondtad, kitűnő fiú, gyüvök a második héten, mondtad, kész gyönyörűség, most gyüvök a harmadik héten, mondd, nem éri egy

krajcárt se nem. Hogy lehet ez?” Felel a Gáse Latchenschnitz: „Hallgass ide! Egy jó aranyművesnek három dolgot köll tudni. Először is köll tudni ügyesen lopni. Nú, az első héten, mikor eztet tanulta, a te fiad volt egy kitűnő gyerek. Másoccor köll tudni jól hazudni. A te fiad úgy tudott hazudni, hogy az volt kész gyönyörűség. De utoljára egy aranyművesnek köll tudni a mesterségét is! Nú, mikor erre került a sor, akkor a te fiad nem érte egy krajcárt se nem!”

Különös ember volt az Icig Spigl Rakamazon. A rokonsága mindig kérte, hogy menjen őket meglátogatni a szomszéd faluba, de sehogyse nem tudta elhatározni magát a sok dolgátul. Eccer azután fogadott egy kocsit. „Mikor utazik?” – kérdezte tüle a Chájim Galgendrót. – „Tudja, – felelt az Icig – eztet a kocsit vasárnap fogadtam hétfőre, mert kedden, azt hiszem, hogy szerdán elutazok, de csütörtökön meg gondolom, hogy pénteken itthon maradok szombatra.”

A ceglédi búcsún a Jókl Groshüpper a nagy szobahiány miatt együtt lakta egy hotelszobába egy főtisztelendő franciskánus baráttal. A Jókl korán hajnalba kelt föl, még sötét volt. Hamarosan magára kapkodta a ruhát és rohant ki a vasúthoz, hogy ne elmulassza a vonatot. Mikor

megvirradt, vette észre, hogy a paptul a reverendát húzta magára és így kiabált föl: „Mi ez? A pap elutazta és én ott maradtam?”

Dömsödön nagy viszály volt a hitközségbe az úgynevezett „lülef” miatt, ami egy cédruság, amivel sátorosünnep után mennek a hitsorsosok a templomba, hogy aztat megrázzák és a bűneiket levezikeljék. Az egész községbe csak egyetlen ilyen lülef volt a hozzája való almával, az „eszróg”-gal. A Chájem Napperer áztat mondta, hogy egyenlően ki köll vetni mindenkire a lülef költségeit, mert egyformán is köllött azt mindenkinek rázni. Fölpattant erre a Gumpel Klügerer: „Rázni, rázni! Előbb eztet meg köll magyarázni! Láttá már valaki a Chájemet, amint rázza a lüleft? Hát áztat nézzék meg! Én csak mondom az áldást, meglegyintem a lüleft és kész, de a Chájem két marokra fogja és rázza, rázza, majd kirázza a lülefbül a lelkit, akkor hát fizessen is ű többet!”

Füssön lakott a Gropiem Flokk, akinek volt nagy vagyona. A lányának, a Sprince kisasszonynak nem akadt egy parthie, hiába adott neki a papája százezer krón hozományt Végre a Nachme Patz Zsemerbül beszélt neki egy parthiet: a Burech Schuwert Komputrul. Minden jól ment, míg eccer be nem ront a Schuwer a Patzhoz és ad neki öt pofontot. „Gazember! Zsivány! A Sprince kisasszonynak már van egy gyereke!” – „Pagatell! – felelt a Patz, a képit tapogatva – az csak olyan átmeneti dolog. Se a Sprincének, se a csöpp babinak ez nem ártott

semmitse nem. És különben is mit akar? Ez nem is olyan nagy eset! Előfordulta már magát a Sprince kisasszonynál régebben is!”

Mórfaluba nagyon jámbor, vallásos emberek laktak, senkisémmé vált a vallást. Gyűtt oda egy tanító az iskolába, o Poldi Klugsim és rágyűttek, hogy a tanító Eszter böjtjén ebédet főzetett és áztat szépen meg is ette. Este a templomba a Frójem Wiesengrün, a hitközségi elnök, tett neki keserű szemrehányást: „Tanító úr, kikérek magamnak, hogy maga Mórfaluba Eszter böjtjén nekiüljön és ebédeljen!” Mire a tanító felelt: „Bocsánat, én nem vagyok idevalósi!” – Purim este a hitközségi elnöknél volt egy nagy vacsora. Aki szintén odamegy, az volt a tanító. Erre a Wiesengrün megtámadta: „No hallja, hisz maga áztat mondta, hogy nem idevalósi!” – „Bocsánat! – felelt a Klugsim. – Eztet az ünnepet megtartani éppen nálunk is szokták.”

A löki rabbi kéregetni járt, mert nagyon szegény volt és eljutott Csabára, a gazdag Funkelbeinhez. „Jaj, rebbelében, éppend most adtam egy kaftános embernek, aki magát egy nagy talmudistának adta ki, tíz pengőt, és bement a hentesbótba és vett magának sonkát meg szalonnát.” Mondja a rabbi: „Ennek én igazán

nagyon örülök.” Dühbe gyűtt a Funkelbein: „Hogy-hogy örül? Hol köll ittend örülni?” – „Nana, Funkelbein úr! – felel a löki pap. – Eddig én áztat hittem, hogy a jó isten csak az ű híveit ostorozza, akik jámbor, vallásos emberek, hogy ezen a világon ne legyen nekik jó dolguk és a másvilágon adja ki a részüket és én irigyeltem a szalonnaevőket, hogy milyen jó dolguk van ezen a világon. Mostand, hogy hallom, hogy a szalonnaevők is járnak kéregetni, hát boldog vagyok, hogy se itt, se ott nem lesz-nekik egy csöpp jó sorsuk se nem!”

Szögyénbe meghalt a Nachme Brocken és hagyott hátra egy félmilliónt. Az örökösök rendelkeztek neki egy szép gyászbeszédet, amiért fizettek ötszáz pengőt. A pap elmondta, hogy milyen vallásos ember volt a boldogult, hogy sohase nem irt szombaton és hogy sohase nem pipált szombaton. Lett erre nagy fölhéberedés. Szemrehányást tett a rabbinak az egyik elüljáró: „Miért mond dicséretet egy olyan pogány után, amilyen az a Brocken volt?” Felelt a pap: „Mit mondtam? Áztat, hogy szombaton nem pipálta. Hiszen nem pipált ű hétfőn se nem, mert nem is volt egy pipás ember. És mit mondtam még? Hogy nem írt ű szombaton. Hiszen szegény egész életibe volt egy írástudatlan analfabét!”

A Dob-uccába egyszer vendégségbe volt a
Olimpl Grinzeig a Bérele Mandelbogennél. Kér-

dezte tüle a Mandelbogenné: „Mondja csak,
Gümpl bácsi, szereti maga a gyerekeket?” Fe-

lelte rá: „Szeretem, nagyon szeretem, amikor bógnek.” – „Hogy-hogy amikor bógnek?” – „Mert akkor kiviszik őket a szobából.”

A somkúti rabbi meg volt áldva egy csomó nagy lánnyal és bizony nagy szükséget szenvedett. Begyűtt a tanyáru a Tellersatz uraság, akinek volt három majorja meg rengeteg pénze és adott száz krónt a papnak. Beszélgetés közbe eztet mondja a rabbi: „Az én leányaim többet érnek nekem, mint a maga milliónjai!” Mire a Tellersatz felel: „Ezt már én kécségbe vonok.” — „Pedig áztat beláthatja, Herr von Tellersatz, — magyarázta most a pap — hogy az én nyolc lányom mind az enyimek, míg a maga milliónjából csak száz krón jut nekem.”

Kemecsénybe élt a gazdag Jákob Stüff és eccer lett nagyon beteg. Szaladt a fia Pestre a processzorhoz, mert a környékbeli orvosok föladták minden reményt. Áztat mondja a professzor: „Megyek szívesen, de ez tízezer krónba kerül.” – „Kérem, méltóságos úr, a pénz nem jáccik szerepet nálunk, csak tessék gyünni!” – „tílgý? – akkor tessék letenni az összeget!” Így történt, a professzor lement és a Stüfi három hétre rá egészen jobban lett. Elbeszélte neki a fia az esetet, hogy hogyan történt avval

a tízezer krónnal; mire összecsapta a papája a kezét: „Micsoda könnyelműség! Mit csináltál volna, te szerencsétlen, ha gyűssz a professzorral és én meg vagyok halva?”

A Cállel Nasenwurz volt egy csodarabbi. A rabbi eccer elment sétálni a tanítványaival. Ezek így szóltak hozzá: „Százhusz esztendőt éljen a rabbi! Mindenki tudja, hogy milyen nagy tudós vagy, de azért mégis szeretnénk, ha lát-nánk tetüled egy csodát.” A szent férfiú felelt: „Jól van! Hát megteszem nektek. Látjátok ittend eztet a kőfalat? Én ennek mostand meg-parancsolom: Te kőfal, el ne dülj, mert én eztet így akarom!” Elmúlt egy félóra, elmúlt egy másik félóra és a *kőfal csakugyan nem el-dülte*. És minden tanítvány bámulta és dicsérte a rabbit, aki eztet a nacceru csodát művelte.

Al-Szirákon a pap nagyon sokat szenvedett az ű híveitül. Mindig vexálták űtet és nem hall-gattak rá egy cseppet se nem, – ami pedig az ű jutalmazását illette, volt neki hetenkint husz krón. Eccer föláll a pap egy prédikációt mon-dani: „Az én állásom itt Al-Szirákon: egy semmi! Fizetéses állás? Hát fizetés az a husz krón hetenkint? Tiszteletbeli állás? Hát tisztelet az, amibe itt van nekem részem? Nézzétek csak

a gyarmati papot, hogy tisztelik áztat!” Fölkiabálta erre a Zuroch Zappel: „Ha a rabbi vóna Gyarmaton, mink is nagyon tisztelnénk!”

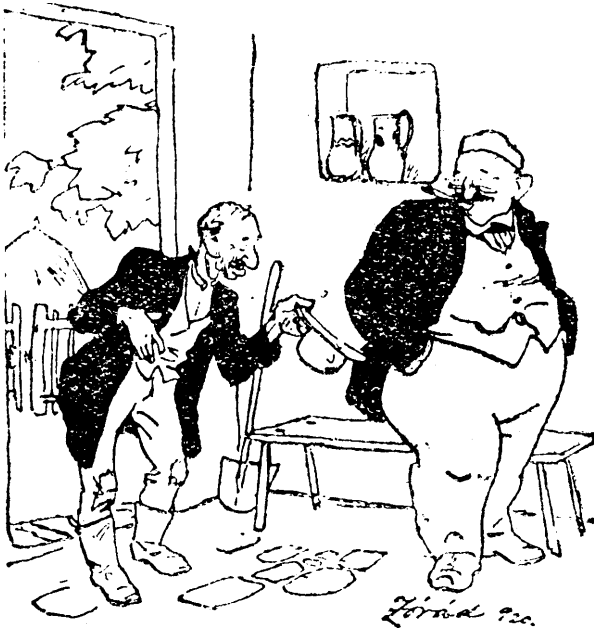

Somorján a Nachme Karbesz volt a bankdirektor, a főtrafikos, szóval a leggazdagabb ember. Az egyik böjtnapon a rabbi keservesen jajgatott a jeruzsálemi templom pusztulása miatt. Mellette ült a Nachme Karbesz, aki már nem bírta hallani eztet a nagy gezéreszt és szólt: „Na, rebbelében, talán már elég lenne ebbül a siránkozásbul!” Dühbe gyűtt a pap és felelt: „Elég nem szép van ez magátul, Reb Nachme! Tudja-e, mit veszítettünk el? Elveszítettük Jeruzsálemet, Ciont, a templomot, az önállóságot. És mikor gyün már a Messiás, hogy visszamehessünk oda?” – „Mboh! mondta erre a Karbesz. – Ki tudja: lesz-e ott nekem főtrafik és takarékpénztár?”

Hevesbe a Koppl Flederwisch kéregetésbül tengődte magát. Egyszer bement Egrezébe (Egerbe) és kéregetett hozományra a Netti leányának. Mondja neki mérgesen a Ocdálje Wasserfloh: „Hiszen magának nincs is van eladó lánya!” Feleli rá a Koppl: „Az igaz, tisztelt Wasserfloh uraság, az én Nettikám már öt éves korába meghalt. De ha máma élne, nem volna nekem muszáj szerezni neki hozományt?”

Hát maga. tisztelt Wasserfloh uraság, abbul akarja mostand hasznot, hogy az én szegény

Nettikám meghalt? Ha pedig meghalt, nem én vagyok-e túle a természetes örökös?”

Hosszúnap előtt fölverte a körösi rabbi az egész hitközséget, hogy nem tud imádkozni az ünnepnap i kakasra, mert ellopták az üvét. Lett erre Kőrösön nagy szaladgálás és mindenki küldött hirtelen egy szép kakast a papnak, hogy meg tudjon tartani a ceremóniát. Hazagyütt a Frójem Guetsch a ládányi vásárbul és ő is hal- lotta eztet a nagy esetet, kapta hát magát és szaladt a rabbihoz már hajnalba egy szép kakással. Amikor ottand beszélget, hát eccerre egy egész kakaskoncert kukorékolál. Mire rá a Guetsch kérdezi: „Hát ez mi, főtisztelendő úr, ez a sok kakas?” – „Ez? – felel a pap. – Ez a meghalt kakáastul a visszhang!”

Jómódú ember volt Zalatnán a Dengele Reibkás. Volt neki, egy szép darab földje és egy jól gyövedelmező boltja. Eccer télen fölgyün Budapestre a nagykereskedőhöz, hát látja ottan a nagy fölfordulást, a portékák össze- vissza fexenek a boltba. Kérdezi a Dengele: „Mondja csak Rosenduft úr, mit csinálnak maguk? Talán hurcolkodnak?” Mondja neki a főnök: „Dehogy! Mink mostand csinálunk egy inventárt. Megnézzük, mennyi portékánk van és mennyi pénzünk, mennyi követelésünk és mennyi tartozásunk. Eztet minden kereskedő- nek muszáj csinálni.” A Dengele Reibkásnak ez a dolog egy nagy szöget ütötte a fejibe. Ű sohase nem csinált inventárt. Hát elhatározta

magába, hogy mihelyt hazamegy, ű is csinál magának egy inventárt. Valahonnét fölhaltott egy könyvelőt és három hétig dolgoztak éjjel-nappal. A Dengele izgatottan várta, mi lesz az eredmény. Eccer csak mondja a könyvelő: „Reibkás úr, maga passzív!” – „Mit jelent azt, hogy én vagyok passzív?” – „Passzív áztat jelent, hogy maga ötvenezer koronával többet tartozik, mint a mennyi a vagyónába van.” – „Az lehetetlen!” – „De kérem, itt áll feketével fehéren. Itt az inventár!” A Dengele majd megbolondult. Ű, aki volt egy gazdag, akinek van szép földje, jó üzlete és volt a takaréka egy igazgatósági tag és volt neki annyi hitel, amennyit csak akar, ű van most egy koldus, egy snorrer! Kérdezi túle a felesége, a Ciperl, mi a baja? Elmondott neki mindent. Kérdezi a Ciperl: „És ki mondja neked, hogy nekünk nincs semmisse nem?” – „Ki? Hát az a papiros, – az inventár!” A Ciperl, aki volt egy okos asszony, felel: „Tépjed össze áztat a papirost és leszünk megint olyan gazdagok, akik voltunk.”

Nagyon erényes asszony volt a Geneviève Blauhahn. Eccer találkozta a korzón a fess Áporkay huszártisztal, aki csatlakozta magát hozzá. Néhány perc múlva már nagyon gaval-lérosan invitálta magához pár órácskára a huszártiszt a szép asszonykát. A Geneviève azonban erélyesen visszautasította eztet a sértő

ajánlatot és mondta: „Két okbul nem megyek magához a garzonlakásba. Először, mert én hű vagyok az uramhoz, masoccor, mert én nem tudok fésülködni egyedül.”

A Jószele Eierspeis, aki volt egy vidéki kereskedő, bepörölte a Dóvedl Leberwursclit nagykereskedőt Budapesten. A Jószele megkérte az ő fiskálisát, hogyha ítéletet hoznak, akkor áztat telegrafálja meg neki okvetlen. Az ügyvédnek mindenféle furfanggal sikerült megnyerni a port és hogy hízelegjen a kliensinek, úgy teljesítette a kérést, hogy eztet a telegrammot küldte neki: „Az igaz ügy győzött.” A Jószele megkapta a táviratot és nyomba telegrafálta vissza a fiskálisnak: „Az ítélet ellen okvetlen föllebbezék.”

Nagy fölháborodással mesélte a Frünzse (mostand Euphrosine) Gansflügel kisasszony az ő mamájának, hogy a fiatal Garse (alias: Gaston) Leberfleck tegnap nagyon tolakodó mód viselte magát. Az utcán a túlsó oldalrul röpítette feléje egy pusztit. „Amire – így végeztc a borzasztó történetet a Frünzse – én elkezdtem szaladni.” – „Nú, kérdezte a mama – és utol is érted ütet?”

Mikor a Frójem Vogelbalghoz bement a Pinkász Hosenknoopp, hát lehajolta magát az ajtóba, hogy a fejit bele ne üsse a szarufába.

Mondja neki a Vogelbalg: „Barátom Hosenknoopp! Ne csináljál te magadat olyan kicsire, nem vagy te olyan nagy!”

Mezödömsödön a rabbi, a Mojse Bauchweh, kegyeséletű férfiú volt, de szeretett egy kicsit potyázni. Hát a télen bevetődte magát a Fekete Gyurkához a gölöngyösi pusztára. Nagy hideg volt, hát nem lehetett a rabbit elengedni, hanem köllött várni, míg az idő kitavasodik. A házigazda meg a felesége bizony már erősen megunták a vendéglátást. Mikor végre tavasz lett, így szólt a rabbi : „Nagyon szépen köszönöm nektek a jóságot és a fájn traktamentet! Hála-képpen megígérem, hogy csak akkor gyüvök ide vissza, ha valami nagy öröm ér titeket.” A pap elment, de eccerre csak három óra múlva betoppant. „Micsoda fekete esztendő magára, fő-tisztelendő uram, – kérdezte a Fekete Gyurka hogy már ilyen hamar visszagyütt?” – „Fiam, – felelt a rabbi – én megígértem, hogy ha nagy örömtök lesz, visszagyüvök. Hát amikor én elmentem, annak tik nagyon örülte-tek, ne is tagadd. A nagy öröm megvolt. És én erre a nagy öröme gyüttem vissza.”

Hosszú betegség után jobblétre szenderülte a Sólem Bauchflecktül a feleség. Temetés után a Sólem elment a kezelő orvoshoz és mondta neki: „Doktor úr, nagy hálával tartozok azért a nagy fáradságért, amivel az én felejthetetlen feleségemet gyógyította. Tudom, hogy egyébbel is tartozok, de áztat mostand nem tudom ki-egyenlíteni. Legyen a doktor úr egy kis elnézés-

sel. Egy pár hét múlva gazdagon fogok nősülni és akkor megfizetem a honoráriumot.”

Elment eccer az orvoshoz a Menáse Kleingeld. Kérdezi a doktor: „Na, mi a baj?” Mire a Menáse szomorú képet vágott és felelt: „Doktor úr, ha én a bal hónom alá teszem a kezemet, akkor ottand nekem fáj.” Mondta a doktor: „Hát akkor ne tegye oda a kezit.”

Lengyelországba nagyon tekintélyes ember volt a Szimche Pénc még a boldogtalan emlékeztű cári időkbe. Kivételesen áztat a privilégiumot kapta, ami közönséges zsidónak nincs van megengedve, hogy földbirtokot vásároljon magának. Mikor meghalt, nem volt gyereke, hát az unokaöccsire, a Smáje Péncre hagyta rá minden birtokát. Az éppend otthon imádkozott. Napkelet felé fordulva magát, mondta áztat az imáccságot, amit nem szabad félbeszakítani, akármilyen is történik az ember körül. Ekkor gyűtt hozzá a Frójem Pojvedi és mondta: „A Szimche bácsi meghalt és terád testálta minden vagyónát.” A Smáje csak imádkozott nyugodtan tovább. A Frójem megint mondta: „Mi lesz mostand? Neked nincs privilégiumod, hogy földbirtokod legyen!” A Smáje ájtatosan folytatott az imát. „Kegyelem útján kérsz talán en-

gedejlemt, hogy megtarthassad a birtokot?” A Smáje verdeste a mellit és morogta tovább a szent szavakat. „Mit csinálsz Smáje? Talán bérbe adod a földet egy kereszténynek?” A Smáje ide meg oda hajlongta magát az Úr színe előtt. „Vagy mit csinálsz egyebet, hogy megtarthasd a birtokot?” A Smáje hármat lépett hátra, meghajolt, végre bevégezte, levette a nyakáról a taleszt és mexólt: „Ki fogom keresztelni magam. Eztet fogom csinálni.”

A Király-uccába a Zische Klopfer könyvelő volt a Feitl Tausch üzletibe. Eccer megy haza a főnök és lát, amint a könyvelő ölelget, csókolgat, szorongat az ú feleségit. A Feitl akart csinálni nagy larmentumot, de a feleség rája kiabált: „Ide gyere Feitl, – ettül tanulhacc!”

Nagyon öreg ember volt már a Jajne Koppstück, hát csinálta egy testamentumot. Ebbe a következőket írta bele: „Ezelőtt tíz esztendővel elveszett az én riska tehenem. Ha megtanálják, akkor a riskát egyetlen gyermekemnek, a Garse fiamnak hagyom. Ha azonban, nem tanálják meg, akkor a hitközség kapja.”

Pápaszemmel házalt az öreg Náthán Butterteig Lovrinba. Egyszer egy uraságnak mutatja

az üvegeket. Mikor ez fölvette az orrára, hát ránézett a Náthánra és aszonta: „Te Náthán, hiszen ez a pápaszem huncutot mutat.” A

Náthán erre veszi ugyanazt a pápaszemet, fölteszi az orrára és mondja: „Csakugyan! A nagyságos uraságnak igaza van!”

Tiszaháton a Zélig Schmalztopp bement a Lébele Gansbrust kocsmároshoz, hogy nála töltsön el a szombati napot. A vendég egy kicsit mélyen nézett a pohárba bele és vasárnap reggel, mielőtt útra menne, fizetni akart. Erre a Lébele tíz liter bort számított föl neki és pedig egy litert – a régi időkbe – á egy forint. Mire a Zélig egy hatalmas pofont vágta oda a kocsmárostul a képibe bele. Kérdezi a Gansbrust: „Miért volt ez, tisztelt uraság?” Felel a Zélig: „Áztat, hogy te számítottál nekem 8 liter borért, amit egyáltalán nem is ittam, a egy forint, én neked megbocsátok, mert nem tudhatom, hogy nem volt-e az a bor, amit nem ittam, finom tokájer. De hogy merészeltél te azért a két literért, amit csakugyan ittam, egy forintot számítani? Ezért kaptad a pofontot.”

Kökényesre ment eccer vicinális vasúton a Jajne Kniewetzer. A kupéba nem ült kivüle más, csak egy jóképű csöndes katonatiszt, egy alezredes. Eccerre érzi a Jajne, hogy a gyomra kezd nagyon fájni és keservesen ide-oda ugrál. Az alezredes, aki eddig egy szót se nem szólt, áztat kérdezi tüle: „Mondja csak, mi leli magát, barátom?” Mire a Jajne, a nyájas kérdéstül fölbátorodva, felelt: „Képzelve csak, alezredes úr, máma ebédre sok sóletot ettem és ez megártotta nekem. Borzasztó csikarásom van. Ezek a régimódi kupék pedig olyanok, hogy

az ember még csak ki sem mehet. Hát mostand mit csináljak?” Erre az alezredes, mint finom úriember, szelíden felelt: „Katona vagyok, hát tudom, hogy ilyenkor úgy segít magári az ember, ahogy tud.” A Jajne örömtül röpködve kérdezte: „Hát megengedni méltóztat?” – Az alezredes, mint finom úriember, kihajolt a másik ablakon... Mikor aztán minden rendbe gyűtt, az alezredes, mint finom úriember, szükségesnek tanálta, hogy rágyújtson egy cigarettára. Csak-hogy a Jajne szigorú hangon szólt hozzá: „Figyelmeztetem az alezredes urat, hogy ez egy „nem dohányzó” kupé. Ittend tilos a dohánzás!”

Apátiba a Lipme Froschmaul házába volt egy nagy lakodajlom. Egyszer csak megjelenik az ajtóba a Naftóle Krümp, aki nem is volt hivatalos. A hóna alatt tartogatott bekötve egy kicsi csomagot és várta, míg a házigazda feléje gyün. Akkor odafordulta magát hozzá és mondta: „Négyszemközt szeretnék magátul kérdezni valamit, Froschmaul úr.” – „No csak gyorsan, gyorsan!” – felelt a Lipme. „Áztat szeretnék tudni, mennyit érne egy ilyen darab arany, mint ez a kis balyu?” A gazda ránézett és már előre Örült a jó üzletnek. „Mondja csak, Náftóle, most én kérdezek magátul valamit. Vacsorázott már máma ?” – „Nem én!” – „Na hát előbb gyűjön be, egyen és igyon. Majd vacsora után beszélgetünk a dologrul.” És bevitte ütet és az asz-

talhoz ültette útet és tömködté beléje a finom pulykapecsenyét meg a rétest és öntötte beléje az egri bort. Mikor látott, hogy a Naftóle már nem bír szuszogni, mondta üneki : „Nohát most pakolja ki áztat a bizonyos darab aranyt, amirül beszélt.” – Felelte a Naftóle: „Nekem arany? Csalódni méltóztatik magát. Én csakcsupán kíváncsiságbul kérdeztem: mennyit érne egy olyan darab arany, mint az én kis batyum.” Mire a Liprne pöndörített útet kifelé, de a Naftólenak akkor már egy napra teli volt a gyomra.

Kanizsán a Zálme Rebhuhn észrevett, hogy a kántor, a Sije Meketzer nem kóser bort itta és bepanaszolta útet a rabbinál, aki a kántort rettentően összeszidott. Mikor a rabbitül kimentek, mondja a kántor a Rebhuhnnak: „Te aljas denunciánt, aki vagy! Te olyan komisz és goromba és tudatlan vagy, mint a rabbi!” Na, lett erre az egész hitközségbe egy nagy gezéresz. „A Sije Meketzer áztat mer mondani a rabbirul, hogy ű van komisz és tudatlan ember!” Másnap az egész község előtt muszáj volt neki eztet a sértést visszavonni. Így szólt a kántor : „Visszavonom a sértő szavamat, amit mondtam a rabbira és kérek tüle bocsánatot. A Zálme Rebhuhn nem olyan komisz és nem olyan tudatlan ember, mint a rabbi.”

A Gümpl Wassersteig volt egy nagyszájú ószeres, akit eccer a Zálme Stüpp kikergetett a házábul. Erre a handlé így kajabált neki: „Te mersz engem kikergetni, te zshivány aki vagy!?” A Zálme Stüpp bepanaszolta a Gümplt és a járasbíró úgy elintézte a port, hogy az ószeres: kényszerítette bocsánatot kérni a Zálme Stüpptől. Még pedig az ü lakásán, a Zálme egész családjá előtt. Másnap éppend ebédelt a Zálnie a családjával, amikor eccerre csak betoppan a handlé és alázatosan így szól: „Kérem szépen, ittend lakik a Tnrtaub uraság?” A gazda haragosan felelt: „Maga nagyon jó! tudja, hogy ittend nem a Turteltaub, hanem a Zálme Stüpp uraság lakik.” Erre a handlé szerényen távozott, de előbb így szólt: „Hát csakugyan nem a Turteltaub uraság lakik ittend? Nű, akkor *bocsánatot kérek!*”

Két kisgyerek az oskolába veszekedtek egy a inassal. Mondja a kis Mundi: „Te csak hallgass! Hiszen neked még papád sincs!” Feleli vissza a csöpp Valvele: „Több, mint neked!”

Halason a Gümpl Maulwurf volt egy nagyon okos, tapasztalt ember. A fia, a Pinkász, volt tüle éppen az ellenkező: egy korlátolt, egy számár. Mikor elgyütt az idő, hogy a Pinkászt meg kellett házasítani, azt mondta neki az apja:

„Mostand-elmegyünk lánynézőbe Monostorra; hanem áztat megmondom teneked, hogy ki ne nyissál a szájadat, mert akkor mingyárt megtudják, hogy te milyen nagy számár vagy és akkor vége a partinak! Majd beszélek én és te hallgassál. Értetted?” Ügy is történt. A lányos háznál a Gümpl vezette a társalgást, a fiú pedig néma maradt. Egyszer az öregnek egy pár pillanatra kimenni kellett. A Pinkász azonban nem követte az apai tanácsot és elkezdte beszélni. Az emberek hangosan kezdték mondani egy a másnak: „Milyen számár!” Mikor az öreg visszagyüött, a Pinkász örömmel mondta oda neki: „Tatám, már tudják!”

Mikor a Gárse Pantschl borkereskedő Új-helybe haldokolt, összehívta a három fiait és gyöngé hangon búcsúzza el magát tőlük. Eztet mondott: „Ami előtt meghalok, egy fontos nagy titkot súgok tinektek meg. Hajoljátok magatokat közelebb hozzám!” A fiúk odahajolták magukat és a Gárse mondta: „Gyermekeim... szőlőből is lehet bort csinálni.”

A Jüme Glattfusz hatvan esztendős korába ráunt az ű feleségire és elvett egy szegény, de fiatal leányt. Mondták neki az ismerősei: „Jüme bácsi, micsoda ostobaság ez magátul, hogy egy húsz éves leányt vesz el feleségül? Hiszen az

magát meg fogja csalni!” – Hunyorgatva felelt a Jüme: „Inkább vagyok én benne hűsz per-

centig egy jó üzletbe, mint száz percentig egy rossz üzletbe.”

A Lipinc Tintenfass szegény házaló volt Kőszegen, de egy vallásos” ember. Egyszer csak

elment a gazdag Efrájim Gyémántkövi nagykereskedőhöz és panaszkodta magát, hogy már közeledik a húsvét és neki még nincs van pászka. Az Efrájim biztatta útét: „Menjél csak nyugodtan haza. Én tudom bizonyosan, hogy neked lesz macesz.” A Lipme haza is ment és várt. Áztat hitte, hogy a Gyémántkövi uraság majd küld neki pénzt. Húsvét első napján találkozik magát vele. Az Efrájim kérdezi: „Nú, van már neked pászka?” Feleli a Lipme: „Van.” – „Hát honnét vetted?” – „Eladtam a párnát, annak az árából vettem.” – „Nú! Hát nem megmondtam, hogy húsvétra lesz teneked pászka!?”

A Simele Lichtpotz fia, az Aladár, jogász volt Budapesten és írt haza a papájának Beregbe, hogy küldjön pénzt neki. Az öreg nem tudott olvasni, hát a tanítóhoz ment, aki fölolvasta neki a levélt. De mivel a tanító úrnak mély, erős hangja volt, a fiú kérése nagyon gorombán hangzott neki. „Nem adok!... Egy ilyen grobián!... Hogy kiabál az apjával!” Mikor gyűtt a második sürgető levél, a szomszéd kislánya olvasta föl, akinek finom, édes hangocskája volt. „Ez már más! – mondta elégedetten az öreg – ha így beszél, akkor küldök neki.”

Kőrösön az Óser Besenstiel mindig könnyen adta a lexebb ígéreteket, de soha se nem be-

váltotta őket. Egyszer a Menáse Blaublitznak megígérte, hogy a száz pengő tartozását nyolc nap múlva biztosan megadja neki és hozzátette: „Az én szavamnak pedig súlya van.” Amire a Menáse elmosolygott és felelt: „Aztat elhiszek, hogy a te szavadnak van *súlya*, – éppend azért soha nem is tudtál áztat *tartani*.”

A Zánvel Feigeuwurz és a Jékele Bimsenstein Lovasberénybül egyszer fölgyüttek Pestre, és mivel másnap éppend szombat volt, bementek a zsinagógába, ahol az oltár fölött gyönyörűen énekelt tizenöt gyerek. Fölkiált a Zánvel: „Mi ez? Minálunk Lovasberénybe sohase hallottam, hogy tizenöt gyerek eccerre énekeljen! Milyen okbul történik ez itt? – Felel a .lékele: „Te egy ökör vagy! Ez azér van, hogy az íráctság hamarább legyen kész.”

Pakson rőfös volt a Sólem Nebelfleck és fölment Pestre bevasalni egy nagykereskedőhöz. Amint megy be a boltba, bemutatják neki a Számi Stüfert, aki volt egy humoriszt, egy olyan tréfamester. Elmondták neki, hogy ez a Stüfer a gondolatokat kitanálja, hogy ű mindent megmond. „Jól van, – mondta a Stüfernek a Sólem – ha maga kitanál, hogy én mostand mire gondolok, akkor én adok magának öt

pengőt.” A Stüfer a Nebelfleck homlokára tette a kezét, egy kicsit spekulált, aztán szólt: „Maga mostand áztat gondol, hogy bevasal ittend ezer forintért portékát, hazamegy és így tűnődik magába bele: füzetni nem tudok, hát ki fogok egyezni negyven percentre.” A Sólem nem szólt semmit se nem, hanem nyúlta bele a zsebibe, kivette a bugyellárisbul az öt forintot és átadta neki. A Stüfer diadajlommal mondta: „Úgy-e, kitanáltam, hogy mire gondolt?” Felelt a Nebelfleck: „Áztat nem, hanem adott nekem egy jó ideát.”

A Gedálje Brumm véletlenül ugyanabba a kupéba utazott, amelyikbe két fiatal hadnagy volt. Hallja, amint beszélgetnek arrul, hogy Bürgözdön, ahová ű is való, mikor a katonaság be volt kvártélyozva, minden asszony megadta magát, csak éppend egyetlen egy asszony nem. A Gedálje Brümmnek ez ütött szöget a fejtbe és alig várta, hogy haza érjen. Otthon mingyárt elmondta a dolgot és megkérdezte a feleségit, a Fradit: „Hallod-e, édes mamuskam, ki legyen az a bizonyos asszony, akirül a tiszt urak beszéltek?” – Feleli a Frádl: „Csakugyan magam is szeretném tudni, ki lehetett az az asszony?”

A Smelke Mandelmilch kérdezi a Nösze Nebbichtül: „Mi lelte téged, hogy olyan rosszul

nézel ki?” – Mondja a Nősze: „Barátom, nagy bajba vagyok. Már két hét óta nem tudok aludni a nagy gondtul. Néhány nap múlva lejár egy kétszáz forintos váltóm a Joszl Fettglangnál és nincs van pénzem.” – Szól a Smelke: „Pagatell! Te ezért nem tucc aludni? Hát menj el a Fettglanghoz és mondjál neki, hogy a tartozásodat nem tudod és nem fogod füzetni. Akkor a gond az üvé lesz és ő nem fog tudni aludni.”

Nyírbátorba panaszkodta szomorúan a Kíve Flügelbein, hogy ő milyen szerencsétlen egy ember az üvé házasságával. „Barátom, – mondta – van nekem egy szép, fiatal feleségem, aki minden évbe tíz hónapig beteg.” Felelt a barátja, a Frójem ürehtisch: „Mbah, ez még nem is van olyan nagy baj. Nagy baj az enyim. Nekem van egy csúnya, öreg feleségem, aki egész esztendőbe mindig makkegészséges!”

A Jószl Reibeisen elment a rabbihoz és mondta neki: – „Rebbelében, válasszon el engemet a feleségemtül, a Hindeletül, mert mink nem tudunk egy a mással élni.” Felelt a bölcs és szentéletű férfiú: „Eztet még most nem tehetek, mert csaksupán három gyereketek van a házasságbul és ezeket igazságosan nem lehet köztetek elosztani. De gyertek el mához egy évre,

amikor már lesz négy és akkor lehet ükét igazságon elosztani köztetek.” Egy esztendő múlva tanálkozik a rabbi a Jószlival és kérdezi: „Nú, boldog vagytok már?” Szomorúan felel a Jószl: „Dehogy boldog! Most is szívesen elválnék a feleségemtől, de megint nem lehet, mert éppend tegnap szült ikreket a Hindele és most öt gyerekem van és ezeket se nem lehet széjjelosztani.”

Bement őszi vásárkor a kúnágotai árendás a Fazekas János fuvarossal Dömsödre. Szokása szerint megállt az Avrómele Hinterstolszer és társa fűszeresboltja előtt, hogy ottand egyet-mást bevásárljon. Megkérte a fuvarost is, hogy segícsen neki a portékát fölrakni a kocsira. Mialatt odabent jártak az árendás meg a fuvaros a boltba, egy huncut ellopta a fuvarosnak az ostorját. Mikor eztet észrevette a Fazekas János, roppantul nagyon elkáromkodta magát és nagyba köpkögte a markát, hogy ű majd megtaníttja móresre aztat a kötnivaló betyárt. Rábízott a kocsit az árendásra és eltűnt a sokadajlomba. Mikor visszagyütt, vigyorgó ábrázattal mesélte: „No, ugyancsak jól megadtam annak a zshiványnak!” – „Hogy-hogy? – kérdezte az árendás. – Mit csinált vele?” – Felelt a Fazekas: „Mérgembe elloptam az ustort három másik kocsirul.”

A Jentl Süssmaul kérte az új férjét, hogy vegye föl házitanítónak a Barabás Pista jogászt. A férje csodálkozva kérdezett: „Minek nekünk

házitanító? Hiszen még gyerekünk se nincs van!” Felelte az asszony: „Csak te fogadjad föl ütöt! A gyerek majd gyün.”

Kávéházba ült a Zalme Krenwurz. Hát ahogy ott beszélgetnek, hallja, hogy a herceg Eszterházy csinál egy utazást a világ körül és hogy keres valakit, akinek köll tudni tíz nyelvet beszélni és annak ad húszezer krónt mint tol-

mácsnak. A Zalme erre kapja magát és rohan el a palotába, ahol az Eszterházy herceg lakik. Mongya a kapusnak, hogy jelentse be ütet a herceg uraságnak, mert nagyon sürgős, fontos dolgot akar neki mondani azonnal, rögtön, de mingyárt. Hát nem akarták beereszteni. Csinált erre a Zalme egy olyan kravált, hogy na! El-mongyák a dolgot a hercegnek, aki megparancsolta: eresszék be áztat az embert. A Zalme bement és mondta a herceg uraságnak: „Fő-excellenz! én csakcsupán két dolgot akartam bejelenteni: pro prime, hogy lejder, nem tudok tíz nyelvet, pro szekunda, hogy én nem akarom elkísérni. Én rám hát ne is tessék várni. Alásszolgája! Szerencsés utat!”

A Lebele Maus örök háborúságba volt az üvé feleségivel, a Tincsivel. Mindig szidta ütel, mindig pörölte vele. Eccer egy szombaton hozták haza a sóletet a sütőházból. Mikor leültek az asztal mellé, látták, hogy a fazék ki van cserélve, mert az új sóletjük sovány volt, ez pedig egy zaftos, zsíros étel volt. Mikor az asszony kidöntötte a fazékból, gyűtt ki belőle egy pompás darab füstölt hús is. A Lébele Maus kivette az első darabot és a felesége tányérjára tette. Elcsodálkozott nagyon ezen az udvariaságon az asszony és kérdezte: „Mi lelte ma téged? Máskor sajnálsz tőlem, amit eszek, ma pedig nekem adod az első falatot?” Mondja a

Lébele: „Tudod, angyalkám, az az ember, akié ez a sólet, biztosan aztat fog mondani: Az első falatnál fulladjon meg, aki megeszi.”

A Jantev Süszmilch így szólt az Efraim Örömvölgyi urasághoz: „Maga akar venni egy nyaralót. Ajánlom, vegye meg éntőlem áztat a házat, ami nekem Pakson van. Ez a ház a legjobb helyen fekszik, közvetlen alatta folydogálja a Duna. Ha a gyerekek fürödni akarnak, a kertből egyenesen a vízbe léphetnek. Ha – isten ments – tűz ütne ki, hamar elolthatnák, mert rögtönösen elérnék a Dunát.” – Mondja erre rá az örömvölgyi: „Nem köll nekem az a ház. Félek a víztől, mert hátha gyünni tanál az árvíz és az első lépésre benne van a Duna a házba.” – Hirtelen közbeszól a Jantev: „Hol van a Duna és hol van az én házam?!”

A Pimpus Dolk ment az ú fiával, az Ájziggal, az uccán. Eccer csak tanálkoznak a Lókes Smoncelesszel, aki így kiabált: „Félre az utambul, mert baj lesz!” A Pimpus felelt: „Aztat én szeretnék látni!” A Lókes erre úgy meglükte ütét, hogy leeste a földre. Mikor föltápászolta magát, ordított a Pirnpus: „Üssél csak engemet még eccer rneg, ha mersz!” A Lókes adta neki még egy poft a képibe bele, hogy elment tüle

a látása meg a hallása. Az Ájzig, akibe az ő papája leginkább bízta magát, hogy segíteni fog, mostand így szólt: „Tátikám, gyerünk innen, ez van egy nagyon goromba ember.”

A dömsödi rabbi, a Smelke Polsterzipf, lemondott az állásáról és a búcsúprédikációba így megalakolta az ő távozását: „Drága testvérek! Három ok kényszeríti engemet, hogy innend elmenjek. Először: mert tik nem szerettek engemet. Másoccor: mert tik nem szerettek egymást. Harmaccor: mert az isten sem szeret titeket. Ha engemet szeretnétek, akkor nekem rendesen megadnátok a fizetésemet, Ha egymást szeretnétek, több házasság volna közöttetek és nekem volna több gyövedelem. Ha pedig az isten szeretne titeket: akkor többet elszólítana magához tiközületek, amivel több zsiros temetés akadna nekem.”

A Frójem Hübscher, aki volt egy rabbinus és egy nagyerejú férfiú, a palesztinai izraelita spítál számára gyűjtött könyöradományokat. Éppen a ripuci erdőn ment keresztül, mikor eccerre elibe állta magát neki a Jánosik, a hírhedt zsvány. Ráemelte a pisztolyát a papra és ordította: „A pénzedet add ide, vagy meghalsz.” A rabbinus mit cselekedhette volna egyebet,

odanyújtotta neki a perselyt. Mikor a haramia a zsebibe gyugta a pénzt, mondja neki a rabbinus: „Tekintetes rabló urasági Nekem nem fogják elhinni, hogy a pénzt elrabolták tőlem. Legyen olyan szíves és lövöldözzön bele a kalapomba, hogy ezzel bizonyiccsam a rablótámadást.” A Jánosik megtette neki eztet a szíveséget és belepufiantott a rabbinus kalapjába.

— „No, még egy lövést ide a reverendám szélibe!” – kérte a rabbinus. Bumm! Megtörtént.

— „És még egy harmadikat ide a másik szélibe!”

— könyörgött a pap. Mondja a rabló: „De mikor már nincs több golyó!” – „Ezó! Nincs több golyó?” Evvel az erős Frójem Hübscher rávetette magát a Jánosikra és olyan puhára verte, mint egy rostélyost.

Perbetén a Simele Sauermiích megbukott a rövidárú-boltjával. Hogy ne zárhassák be hamis bukásért, bolondnak tette magát és csakugyan bevitték a Lipótmezőre. Az első szombaton nagy lármát csapta, hogy neki hozzanak rituális sóletot, hamuba sült tojást és káposzta-strudlit. Alig hogy ezeket jóízűen megebédelte, elkezdett kiabálni, hogy hozzanak neki szivart. Mondta neki egy látogatója, a Fájvis Nebochant: „Micsoda szenvedés rád, Simele? Micsoda szemtelenség ez? Először kívántál csupa vallásosságbul rituális ebédet, most pedig a szent szombatnapon szivarra akarsz rágyújtani?” Feleli a Simele:

„Micsoda? Még csak ne- is lehessen nekem szabad szombaton szivarozni? Hát akkor miért vagyok én egy bolond?”

A becskerekai vasúti állomáson történt. Amikor a vonat öt percre megállt, valaki elkiabálta magát: „Herr Mayer!” Erre valaki kinéz az ablakon és kap egy nyaklevest. A fölpofozott uraság bement és elpanaszkodta az esetet az állomástul a főnöknek. Kérdezi tőle az állomásfőnök: „Hogy hívják magát?” Feleli rá a panaszkodó: „Az én nevem Krausz.” Mire az állomásfőnök így szólt: „Hát akkor minek lár-mázik itt maga? Hiszen az a nyakleves nem magának, hanem a Mayer úrnak szót!”

Máramarosszigeten a Svondrák Himmelblau nem győzte a naccerű dolgokat mesélni a kolomeai csodarabbirul. „Hát képzeljétek el, – így beszélt – mit művelt ez a szent férfiú a minapába! Ugy-e, tudjátok, hogy az út a Beszkiden át milyen borzasztó. Az útnak az egyik oldalán ágaskodik egy szörnyű hegyszakadék, csupa sziklával garnírozva, az útnak másik oldalán pedig van egy mély folyó. Maga az országút pedig olyan keskeny, hogy aztat szél-tibe elfoglalja egy szekér. Mostand képzeljétek el, micsoda egy állapot ez, ha szembe-

gyün egy másik szekér. És a rabbival együtt szembe vizavi egy másik kocsi, egy hintó, egy ekvipázs, amibe ült az excellénc gráf Potocky és előtte a bakon ült a jáger, akinek a kezibe egy puska volt élesre töltve. Nú, mi fog történni mostand? Az egyik ódalon a mély víz, a másik ódalon a kétszáz méter magas szikla és vizavi az excellénc a jágerrel, akinek a kezibe volt a puska. Hogyan menekül ki a szent pap ebbül a borzasztó helyzetből? A rabbi megbízott az ő nagy csodatevő erejibe. Egy kicsit tágult az a keskeny ösvény, egy kicsit apadt az a víz, a szikla se volt olyan magas és egy kicsit engedett az excellénc is és egy kicsit az egész história nem is volt igaz, mert nem is utazott arra a rabbi sohase nem.”

Egy vitás ügybe a börzehatóság elibe ment a Lébelé Glanzwichts. Hosszadajlamosan kezdte ott fejtegetni az ő igazát és mikor a beszédet befejez, diadajlamosan néz az elnök arcába bele. Mondja az elnök: „Glanzwichts úr, ahogy maga a dolgot előadta, magának semmiesetre sincsen igazza. De majd meghallgatjuk a maga ellenfelét; lehet, hogy az majd tud valamit fölhozni a maga védelmére.”

Bemegy a Fradi asszonyság a Jantev Grünzeignak a botjába. – „Van-e hering?” – kér-

dezi. Feleli az: „Van hát!” – „És hogy egy darab?” – „Egy darab tíz krajcár!” – „Jaj, de drága! A Móric Hájgóplnál darabja csak nyóc krajcár.” – „Hát menjen, asszonyság, a Móric Hájgóplhoz!” Feleli a Frádl: „De a Móricnak most nincsen.” Mondja a botos: „Nú, ha nekem nincs, én is nyóc krajcárért adom.”

A Simsele Gensefett eccer elhívta magával a Gedálje Lampendochtot a fürdőbe. Mikor vetkezni kezdtek magukat, odaszól a Simsele a Gedáljenek: „Micsoda gyalázatosság ez tetűed, hogy ilyen piszkosan mersz gyünni abba a fürdőbe, ahol én is tisztálkodni akarok! Nem szegyelled magad?” Később azután, hogy a Simsele is volt Ádám-kosztümbe, a Gedálje majdnem hogy elájulta magát, mert a Simsele még nálánál is piszkosabb volt. Rája is förmedt alaposan: „Te svindler, te akarsz engem tanítani rendre meg tisztaságra? Nézd előbb meg magadat, aztán beszélj!” Felelt erre a Simsele: „Csak ne izgassál föl úgy magad, hogy én piszkosabb vagyok. Jusson az eszedbe, hogy *két évvel idősebb vagyok* náladnál.”

A templomba prédikált a rabbi arra a bibliai szövegre, amelyik így szól: „Porból lettél, porrá kell válnod!” Amire a Jékele Welgerholz el-

kezdte keservesen sírni. Kérdezi űtet a Gűmpl Karfunkelstein: „Miért bűgsz űgy? Ha aranybul volnál és űgy lenne por belűled, akkor bűghet-

nél, mert nettó száz percentet veszítenél. De hát, mint hallottad, csak porbul vagy és lesz megint por belűled és űgy nem fox se nem nyerni, se nem veszíteni. Hát akkor ne bűgj!”

Reumatizmusz gyötörte Mármárosba a Czudek Prückelt. Megunta a sok szenvedést és fölgyütt Budapestre, hogy megnézesse a lábát egy professzorral. Mikor elpanaszkodta a baját, mondta neki a tanár, hogy mutassa meg, hol fáj. Erre a Czudek levetette a cipőjét meg a harisnyáját. Mondta neki a tanár: „De legalább megmoshatta volna a lábát!” Felelte a Czudek Prückel: „Eztet már odahaza is mondta nekem a házi orvos, de én úgy gondoltam, hogy előbb megkérdezek egy pesti kapacitást.”

A bócheroskolába istennek az ű nagy bölcseségirül tartott előadást a rabbinus. És elmondta az Eszter leányzó esetit. Mint ahogy tudjuk, Esztert úgy tanálta meg Mordecháj a szabad ég alatt. A csecsemő jajgatott, éhes volt, erre Jehova nagy csodát művelt, ugyanis eccerre megdagadt Mordechájnak a melle és olyan emlője Támadt, mint egy pesti dajkának és szépen megszoptatott a gyereket. Ilyen bölcs és csodákat művelő hatalom az Úr! – így fejezte be a rabbinus. – „Azószer! – jegyezte meg egy bócher – tőlem egészen más a vélemény. Ha már az úristen csodát művel, mért csúfít el egy olyan szép férfit, mint a Mordecháj és miért növeszt neki emlőket? Miért nem csinálta Jehova áztat a csodát, hogy egy zacskó aranyat tesz a csecsemő mellé? Ez mindenesetre lett volna praktikusabb, mert Mordecháj az aranyért ka-

pott volna a legkitűnőbb dajkát.” A rabbinus felelt: „De miért adjon ki pénzt az úristen, amikor az ügyet egy csodával is elintézhette?”

A Dob-uccába a Perc Gamel csináltatott magának egy fájn öltözetet. Amikor a szabó látta, hogy a Perc hónapok után se nem fizeti az adósságát, nagy botrányt csapott neki. Erre a Perc Gamel nyugodtan felelt: „Nézze csak, majszter úr! Amikor én áztat a ruhát rendeltem magánál, már akkor az volt a hitem, hogy sohase nem fogom aztat kifizetni. Hát csak nem gondolja maga, hogy azért a rongyos pár forintért megtagadom az én hitemet?”

Fiatal házasok voltak a Maxi Putz meg a Chüme Stutz. Kérdi egyik a másiktul, hogy van megelégedve az üvé feleségivel? Mondja a Chüme: „Én bizony csalódtam. Tudod, az aszszony csupa betét meg vatta.” – „Mbah, – mondja a Maxi – az semmi. Az én feleségemnek van egy mániája. Mindig pénzt akar. Reggel fölkelünk: pénz, reggelizünk: pénz, ebédelünk: pénz, vacsorázunk: pénz, lefexünk: pénz. Ez így tart két hónapja.” – „Nú, és mit csinál avval a sok pénzzel?” – kíváncsiskodott a Chüme. – „Hogy mit csinál? Hát adtam neki?” – felelte a Maxi.

Vásárhelyen a Majse Hintergrün egy csúnya és hibás leányt vett el feleségül. Kérdezi tőle a Núte Weiszkövi: „Hogy vehetted el eztet a nőt, mikor tudod, hogy hamis neki minden foga?” – „Hogyne tudnám!” – felelte a Majse. – „Hát áztat tudtad-e, hogy egy kicsit sánta is?” – „Hogyne tudtam vóna!” – „Hát aztat tudtad-e, hogy ki is van ferdítve neki a dereka?” – A Majse Hintergrün kezdte elveszteni a türelmit és dühösen mondta: „Mindent tudtam. És ha neked nem tecett a feleségem, hát jól van, ne udvaroljál neki. De hogy az én gusztusomat is elvegyél tőle, áztat én kikérek magamnak!”

Elment panaszkodni a Jókl Leberthran a rabbihoz, hogy az ő legidősebb fia megbolondult.

– „Mi történt?” – kérdezte a kegyeséletű férfiú. – „Képzelve csak, rebbelében, az Aladár fiam szalonnát eszik és a szolgálóleányt csókolgatja.” Mondta rá nyugodtan a bölcs ember: „Eregy haza és ne félj semmitül. A te fiad egy egészen józan ifjú. Mert akkor lenne bolond, ha a szalonnát csókolná és a szolgálóleányt enné meg.”

Vezekény és Pozha két község voltak egymás mellett, de csak egy templomuk volt. Lakott Pozbán a Gase Fauleck, akitül a szolgáló, a Rozi, bement hallgatni a böjti prédikációt. Mikor

visszagyűtt, azt mondja: „Nagyságos úr, egy percig se maradok tovább itt.” – „Mi lelt, Rozi? – kérdezi a Gase. – Kaptál viganót ajándékba, a kisasszony hozott Pestrül keszkenőt, jó koszt is van, hát mi köll?” – „Nem maradhatok, mert a papunk aszondta, hogy Krisztus urunk a zsidók miatt szenvedett.” – „Te bolond, aki vagy! – ríposztzott a Gase – hiszen a pap ezt csak a vezekényi zsidókrul mondta. Pozbáruul egy zsidó se nem volt ott annál a gyászos esetnél.” – A Rozi ebbe belenyugodott és ott maradt.

Kutasra ment a vásárba a Sájé Sauerteig az ű fiával. Éccaka háltak egy ponyvasátorba, ahol volt nagy hideg. A gyerek forgott ide meg oda. Kérdezi tüle szánakozva a Sije: „Mi bajod van, fiacskám, hogy nem tucc aJudni?” Felel a fiú: „Nagyon hidegem van nekem.” – „Hát vedd el tülem a takarót!” – „És mit csinálsz te akkor, tatám, ha elveszem tüled a takarót?” Felel a Sije: „összetöröm a csontjaidat, te arcátlan köllök!”

Nagybeteg volt a Bérele Wasserkopp és elment a paphoz, akirül aztat mondták, hogy egy csodadoktor. – „Rebbelében, – sóhajtozta a Bérele – egész nap, egész éjjel köhögök. Segícsen rajtam!” – „Csak ez a baj? – mondta a rabbi. – Erigy haza és igyál óránként egy nagy

pohár budai keserűvizet.” A Bérele három nap múlva tanálkozta a pappal. – „Nú, Bérele, hogy vagy?” Az pedig felelt: „Köhögni köhögnek, de nem merek.” Mire a rabbi: „Az mindegy, az a fő, hogy nem köhöx többé.”

A szándeci vasúti állomáson megleste a galiciáner Jajne Schüss a másik galiciánert, a Lókes Pafft, amikor ez így szólt a pénztárosnak: „Kérek egy harmadik osztályú jegyet Tarnopolba.” Később tanálkozta a Jajne a Lókessel a váróterembe és kérdezi tőle: „Nú, Lókes pajtás, hát te hova utazol?” A Lókes feleli: „Megyek Tarnopolba.” Mire a Jajne nevetve mondja: „Ugyan *mit svindlizel?* Hiszen te *csakugyan* Tarnopolba utazol!”

Dindeszen (Gyöngyösön) a Jékele Reibeisen soká volt beteg és szerencsésen fölgyógykezelte ütet a doktor Semmelbresel, aki azután követelt a Jékeletül százhusz korona honoráriumot. Ez borzasztó sok pénz. Hát elment intervenciónért a Birnstingl firmához, amit bírt három testvér: a Gümpl, a Pinkász meg a Lókes és külön-külön megkérte őket, hogy beszéljenek a doktorral, engedjen el a százhuszbul negyven koronát. Él is mentek a három testvérek, mert a Reibeisen volt tőlük egy régi vevő. A doktor

csakugyan meghallgatott a kérésüket és elengedett a negyven koronát. Fölszólította a dok-

tor a Jékele Reibeisent, hogy mostand már mikor fog füzetni a nyolcvan koronát ? „Micsoda nyolcvan koronát? – felelt a Jékele. – A Gümpl-

nek elengedte negyven koronát, a Pinkásznak elengedte negyven koronát és a Lókesnek is elengedte negyven koronát. Háromszor negyven pedig százhusz. Hát én a doktor úrnak nem tartozok egy huncut krajcárral se nem !”

Jámbor és szelíd ember volt Gernyeszögön a Mendele Süssmilch, de annál mérgeesebb volt a felesége, a Genendl. Reggeliül késő estig mindig csak pörölte az urával, szidta, marházta, de a Mendele soha nem szólt egy kukkanást se nem. Eccer a Genendl mégis csak megkérdezett az urátul, hogy miért nem felel neki vissza, amikor annyira szidja ütet. Felelte a Mendele: „Megmondom tenéked, édes angyalom. Mentül gorombább vagy te hozzám, antul több büntül szabadulok meg ezen a világon, úgy hogy a túlvilágon biztosan a paradicsomba jutok.” – Erre kifakadt a Genendl: „Úgy? Jó is volna! Én általam akarsz jutni a mennyországba? Nyavalyát fogok én többet szidni téged!”

A Gümpl Fiederwischnek a felesége, a szép Lencsi, gyerekágyba feküdt. A negyedik héten a férje kezdte sürgetni ütet, hogy keljen már föl. De az asszony csak nem akart. Mivel a férje már nagyon zaklatta, aztat a tanácsot adta nekie, hogy menjen a szomszédba, a madám

Zulde Schmocksiederhez, aki szintén van egy csinos menyecske és kezdjen ki vele, ütet pedig hagyjon békibe. A Gümpl csakugyan átal is ment a szomszédba. Amikor a Zulde megértette a szándékát, olyan pofont vágott neki a képibe, hogy csak úgy sziporkázott. Később a Gümpl szomorúan mesélte el eztet a feleséginek. Mondta a Lencsi: „Menjél el még eccer hozzá és mondjad neki, hogy tisztelem ütet és ne legyen olyan erényes.” A Gümpl így is cselekedte, de megint csak egy pofont kapott és a harcias asszonyság söprűvel kikergette ütet. Erre rá a Lencsi mérgesen fölült a gyerekágyba és fölkiabált: „Ez egy szemtelenség tőle! Hogy a fene ütet egye meg! Pedig én kiségittem az ő urát, amikor a felesége feküdt gyerekágyba!”

Történt eccer, hogy a lizskai rabbiméhoz, aki volt egy híres bölcs, együtt a Zélig Stéhgród, egy megátalkodott csempész, hogy tanácsot kérjen tőle, mert nagy bajba van. A fináncnak ugyanis besúgták, hogy hol elrejtve van a csempészett spiritusz, amit a korcsmájába kimért és jaj... most odalesz az engedély, miből fog eztán becsületesen megélni! Mondja neki a rabbi: „Van-e nálad két darab százás bankó? Ha van, adjad nekem ide!” A Zélig átadott a két bankót, a rabbi az egyiket eltette, a másikra pedig valami áldást, mondott és így szólt a Zélighez: „Ez a bankó, ez egy szent amulett.

Eztet add oda a fináncnak, ha elgyün hozzád és mondjad neki meg, hogy a hordóba csupáncsak ecet van.” A Zélig megfogadta a tanácsot, úgy tett, amint a rabbinus mondta és csodák-csodája ... a finánc megnézi a hordót, megkóstolja tüle a tartalmat és áztat mond: „Csakugyan ecet van benne.”

A nagykörúton tanált eccer a Jókele Spitzkop egy ezerkoronás bankót. Kínosan vergődte magába, hogy mit csináljon vele. Ha mint becsületes megtanáló odaadja a rendőrségnek, mit kap? Legfőlebb tíz percentet, ez pedig 900 korona tiszta veszteség. Törte a fejit, aztán így kiabált föl magába: „Megvan! Eztet a nagy bankót én fölvaltatom tíz darab százásra és mint becsületes megtanáló elviszem az egész összeget a rendőrségre. A vesztes jelentkezni fog, de nem kapja ki a pénzt, mert ű nem tíz darab százast, hanem egy darab ezrest vesztett, tehát a törvényes idő letelte után megkapom az ezer krónt.” És meg is kapta.

A Király-uccába ment a Gedalje Sauerwasser meg a Pinkász Knobloch. Eccer csak áztat mond a Gedalje a Pinkásznak, hogy menjenek be a Lébele Kréntoppl ószereshez, akit nagyon meg fog boszantani. Csakugyan bementek a boltba és a Gedalje kiválasztott egy felsőkabátot és

megkérdezte, hogy mi az ára. Felelt a Lébele: „Száz krón.” (De gondolta magába, hogy odaadná ötvenért is.) A Gedálje egy szót se nem szól, hanem kivesz egy százkoronást és kifüzet, aztán fölveszi a kabátot és távozik. Mikor ki mentek, kérdezi a Pinkász: „Micsoda fekete esztendő! Hát hogy fog ez a Lébele dühöngeni, amikor te vagy becsapva?” A Gedálje mosolygott: „Hagyjál csak! Ezt a Lébelet egy hétig tojja enni a fene, hogy miért nem kért többet a kabátért, mert én aztat is megadtam volna.”

Valahol Beregmegyébe eccer veszekedtek a hitközségbe az orthodoxok a neológokkal, hogy ki legyen az új főrabbi. A fiatalok, a neológok követelték, hogy a rabbi prédikáljon csakis kizárólag magyarul, az öregek, az orthodoxok kardoskodtak mellette, hogy prédikáljon csakis kizárólag héberül, illetve zsargonba. Végre is abba történt megállapodás, hogy választottak egy főrabbit, aki az egyik szombaton prédikál magyarul, a másik szombaton héberül. Mikor az új rabbi bemutatkozott és már beszélt magyarul is, héberül is, kérdezte a Libele Knocheniehl asszonyság az új férjtit, hogyan teccik neki az új pap. Felelte a férje: „Naccerú ember ez a mi új rabbink! Egy valóságos Cicero, egy valóságos Petőfi!” Mire az asszony mondja: „Micsoda szenvedés gyütt terád, hogy te a mi hitközségünkötül a rabbit hasonlítod a Cicerohoz

meg a Petőfihez?” A férje felelt: „Már pedig ez a hasonlat nagyon is tanáló. A Cicero nem tudott magyarul, a Petőfi pedig nem tudott héberül. Akárcsak a mi rabbinusunk.”

Elegáns agglegény volt a Valvele von Töhötömfalvy és inasnak fogadta föl a Zsánt, aki nagyon szemtelen volt. Amikor az uraság eccer katarust kapott a gyomrába bele, a fakultás professzorai rendelték neki a legfinomabb és legdrágább francia konyakt. Mikor a Valvele eccer a gummirádliján a sétájáruul hazagyütt és odanyúlt a konyakos üveghez, észrevett, hogy alig van már benne valami. Eztet mondta erre az inasnak: „Te Zsán! Ez a konyak föltűnően fogy naprul-napra.” Mire a Zsán nagy lelki nyugodajlommal felelt: „Az meglehet. Hiszen a nagyságos úr *is* naponként iszik belüle.”

Dömsödön volt a Genendl Sauergurknak két gyermeke, egy édes meg egy mostoha. Mikor a saját fiátul mosta a kis üngöcskét, puhán járt a keze, mintha csak ütet magát simogatta volna: „Drága kicsi fiacskám!” Mikor pedig a mostoha-gyermektül került az üngöcske a keze alá, dühösen beszappanyozta, erősen dörgölte és mindig kiabált : „Te cudar kölök !” De mikor aztán az üngöcskék mexáradtak, az édesgyerektül az

üngöcske maradt piszkos, a mostohátul az üngöcske pedig volt hófehér.

Egerbe lakott a Geczl Nachthemd és küldte az ő Dodi fiát Budapestre, hogy lépjen egy üzletbe bele. A Dodi elbúcsúzott a családiul, de különösen a háromesztendős öcsikéjéül, akinek megígérte, hogy évek multán hazagyün és majd hoz neki egy szép ajándékot. Tíz évvel később a Dodi volt egy kitanult manufakturiszt a pamut-brancsba és visszakerült az apai házba. Hát mielőtt hazautazott, az eszibe jutotta, hogy az öcsikéjének egy szép ajándékot ígért. Bement egy ruhásboltba és mondta: „Kérek egy nadrágot egy háromesztendős gyereknek.”

Panaszkodta magát a Jószl Spitzmaus a feleségének, a Fradinak: „Olyan nagy zavarba voltam márna. Hivattak a városházára és áztat kérdezték tőlem, mondjam meg, hány esztendős a kis fiunk, az Izidorka. Tűnődtem magamba. Ha aztat mondok, hogy öt esztendős, akkor nagyon korán gyün a sorozás alá. Ha aztat mondok, hogy három esztendős, akkor későn sorozák be ütet.” Kérdezi a Frádl: „Mért nem mondtad meg az igazat, hogy négy-esztendős?” – „Na nézd csak! – felel a férj – erre nem is gondoltam!”

A tudós rabbi, a Schmelke Pószekieresszer, ül az asztalnál és olvassa a szent bibliát. Begyün a Dondek Bittersalz, egy tudatlan rabiát és

panaszkodja neki: „Rebbelében, a Májer Katz egy ravasz, egy huncut gazember!” A rabbi föl se tekint a bibliából és mondja: „Eregy haza. fiam, tenéked tökéletesen igazságod van!” Öt perc múlva berohan a Májer és tombol a dühtül: „Rebbeléhren, az a Dondek Bittersalz egy gonosz, egy lump, egy istentagadó pogány!” A rabbi csak olvas tovább a szent könyvbe és mormog: „Tökéletesen igazságod van. Elmehecc!” A rabbinak a felesége, aki az ablak alatt a libát tömte, mikor elment a Májer. mexólalt: „Rebbelében, éljél százhusz eszten-deig ... de ez nem járja. Vagy az egyik pörös-ködőnek van igazsága, vagy a másíknak. Mindakettőnek eccerre nem lehet igazsága!” Mire az öreg rabbi, föl se nem tekintve a könyv-bül, megint nyugodtan felelt: „Tenéked is van tökéletesen igazságod.”

Az Acische (Orczy)-kávéházba állandóan kibicelt a Simele Liclitputz, aki volt egy rettentő impertinens fickó. Különösen a Moel Ofenthürl-nek szólt mindig bele a kártyájába, úgy hogy a Moel ettül zavarba gyűtt és vesztett. Egy darabig csak tűrte, de aztán így fakasztotta ki magát előtte: „Menjél innend a pokolba, mert olyat tanálok tenéked mondani, hogy magam is megijedek tőle!” A Simele mosolyogva felelt: „Az én feleségem egy éjjeli mulatóba a néni;

az én hat lányom közül ötnek van bizonyos okirata a rendőrség egészségügyi osztályától, a hatodik tudniillik még csak tizenhárom esztendő; a papámat öt évvel ezelőtt fölakasztották; én magam tíz esztendeig ültem Munkácson, Illaván és Szegeden. Kíváncsi vagyok rá ezek után, micsoda újat mondhacc te még nekem?”

Mindig panaszkodott a Joszl Butterteig, hogyha az anyósa ütet meglátogatta. „Nú, – kérdezi tüle a Jómé Reibsand – hát hányszor szokott tégedet egy esztendőbe meglátogatni, hogy ilyen gezéreszt csinálsz?” Feleli a Joszl: „Kéccer egy esztendőbe.” Mondja a Jómé: „Az olyan sok? Az én anyósom haccor-héccer szöröncséltet engemet egy esztendőbe és mégse panaszlok miatta.” Fölkiabál erre a Joszl: „Csakhogy az én anyósom minden esebje egy félesztendeig marad nálam!”

A Mundi Strotz eccer Bécsbül akart utazni Budapestre. Mivelhogy még soha se nem volt Budapesten, hát előbb tudakozolta magát, hogy hogyan lehet utazni. A restaurációmba megmagyarázták neki, hogy a Nordbahnhoirul utazhat Marcheggon át, a Staatsbahnhofrul pedig Bruckon keresztül. Közelebb volt neki a Staatsbahnhof, hát este tízkor ide gyalogolt és a pénztárhoz ment. „Mondja csak, kéremalással,

mennyibe kerül egy harmadosztályú jegy Budapestre?” A pénztáros felelt szárazon: „Négy forintba.” A Mundi mondta: „Ez nagyon drága. Nem lehetne két forint nyócvanért megcsinálni?” A pénztáros álmos is volt, mérges is volt, hát becsapta a Mundi előtt a kis ablakot és aztat mormogta: „Mars ki, te kutya zsidó!” Erre a Mundi dühbe gyűtt és az öklét rázva feléje kiabálta: „Micsoda? Még goromba is? Nem elég, hogy olyan drága? Már most csak azért is Marcheggen keresztül utazok Budapestre!”

A Lébele Schweiss az ű Számi fiával elment a rabbinushoz, hogy a tudós férfiú egzamináljon a gyereket a szentírásbul. A fiú, hogy kimutassa a nagy tiszteletét, megcsókolta a rabbitul a kezit, amely alkalommal jól odanyomta az ű náthás orrát. Erre mondta udvariasan a rabbi a Lébele Schweissnak: „Kívánok a tied fiacskának, hogy a szent tudománybul annyi ragadjon úrá, mint amennyi útűle ragadt énrám.”

Abonyba nagy volt a gezéresz, amikor kiderülte magát, hogy a hitközségtűl a legerényesebb férfiak bizonyos éjjeli mulatózóhelyekre járnak, ahová az ember nem elvinni szokta az üvé felnőtűt leányait. Végre megsokalta a botrányt a rasekól, a Cállel Flederwisch, és addig

unszolt a papot, amíg végre ez elhatározta magába, hogy kiprédikálni fogja azokat az erkölcs-telen híveit, akik így magukrul megfélekedzik magukat. A legközelebbi szombaton a rabbi kivágott egy nagy beszédet, amelybe ostorozott a pogányokat, a családi tűzhelytől a rombolókat, akik abba a bizonyos mulatóházba járnak. Eccer csak beszéd közbe, amikor a legájtatosabb volt a csönd és fönt a karzaton az asszonyok zsebkendőikkel nyomogatták a szemüket, a rasekól az ű jobbkezinek a hüvelykujjával, meg a mutatóujjával egy nagyot csattintott. Mikor vége volt az isteni tiszteletnek, odament a rasekól a rabbihoz és melegen rázta az ű kézít a szép beszédért. Kérdezte a pap: „Mondja csak, Flederwisch úr, mért csattogott maga az ujjával a beszédem közbe?” Felelt a Cállel Flederwisch: „Mert éppen arrul a passzusrul az eszembe jutott, hol is hagytam én tulajdonosképpen az esernyőmet!”

A Simse Lampenglas akart menni a hajnali istentiszteletre. Fölkelt éjfél után kettőkor és csöndesen, hogy az asszony föl ne ébredjen, kisomfordálta magát a konyhába, ahol a csinos Kati szakácsné aludt. Eccer az asszony sutogást hall. Gyanakodni kezdett, odafigyelt, hát hallja, ahogy alkudoznak. A Kati egy nagy selyemkendőt kért, a Simse meg egy kötényre valót ígért. Az asszony végre nem állhatott meg

szó nélkül és kikiabált: „Simse, az ördög bújjon a bőrödbe, ígérd már meg neki aztat a selyemkendőt, mert még lekésel a templomot!”

A Teleki-téren mexólitja a Mendele Blaufleckt a Frójem Troppnos és mondja neki: „Te Mendele, fogadjunk száz pengőbe, hogy én kitanálok, mit ebédeltél máma.” A Mendele felel kíváncsian: „Nú?” – „Te máma ebédeltél borsócupájzt.” – „Mibül gondolod te eztet?” – „Hát abbul, hogy a mellényed meg a szakállad tele van csöpögtetve borsóval.” Mire a Mendele felelt: „Látod, hogy nem tanáltad cl. Mert én borsócupájzt még a múlt hét elején ebédeltem.”

A Váci-uccába eccer megállt a Frünzse asszonyság az ő férjivel, a Cüncele Drehkeppl urasággal egy kirakat előtt és a feleség így sóhajtozott föl: „Szívem, ha engemet igazán szerecc, akkor vegyél meg nekem eztet a briliáns butont.” A Cüncele lágy hangon fuvolázta vissza: „Életem, a te kérésedet én parancsnak tekintek... de parancsolni magamnak nem hagyok.”

Szegény ember volt Bajmokon a Machele Hosenschlitz. Mindenbe, amihez hozzáfogta, üldözte ütet a malőr. Eccer nagyon kécségbeesve gyűtt haza és mondta a feleséginek: „Asszony, adjál nekem egy kést!” A Blímele megijedt: „Minek teneked a kés?” – „Én akarok lenni egy útonálló, egy rabló, egy haramia, egy terroriszt.” – „Isten a világ fölött! – kiabálta

szegény asszony – hova gondolsz?” – „Egy kést, ha mondom!” – ordította a Machele. Az asszony megijedt és adott neki egy konyhakést. A Machele elrohant és futott egyenesen az országútra és egy bokor mögött elbújta magát. Várt. Már az esteli imáccságt is elvégezte, mikor gyűtt arra a Mendele Regenschirm. A Machele kiugrál a bokorból: „A pénzedet, vagy az életedet!” A Mendele ránéz: „Megbolondultál, te Machele?” – „Én nem vagyok a Machele, én vagyok egy rablógyilkos!” – „Ne csináljál rossz tréfát!” – „Ez nincs van egy tréfa. Én gyilkolok!” És kihúzta a zsebiből a nagy konyhakést. Amint aztat közelebről megnéz, elkeseredve fakad ki: „Micsoda pech, ami nekem van! Az asszony a tejes kést adta ide nekem!” És szépen visszagyugta a zsebibe.

Szegény Zával Pempest elgázolta a villamoskocsi. Életbe maradt ugyan, de a két kezit amputálni köllött. Mikor már javult az állapotja, meglátogatta útét a Smelke Schiefbein és kérdezte: „Nú, hogy érzed magadat?” Felelte szomorúan a Zával: „Mit ér az élet az embernek, ha nem bír beszélni?”

A múlt századba a negyvenes évekbe történt, hogy Zemplén vármegye elhatározta, hogy egyideig Galiciából semmi áron nem bebocsájt

egy zsidót se nem. Közhírré is tették, hogy galíciai zsidónak tilos a bejárat. Ez a dolog nagyon keservesen érintette az Ájzigl Schnüpetzert, aki lakott Új-Szándecen és minden esztendőbe jó üzleteket csinált a mezőlaborci járásba. Hogy hát a szegény el ne veszítsen ettet a jó területet, kapta magát és kinyába kikörösztölkölte magát. Gondolta, hogy így ütet nem lehet a határnál visszautasítani. Mikor a dolog megtörtént, vette a batyuját és elindult a verecke felé. Amikor a magyar finánc látta a határon a toprongyos, kaftános, huncutkás figurát, már fente rája a fogát, hogy milyen szépen fogja pár rúgással ütet visszakergetni. Mikor az Ájzigl a sorompóhoz ért, a finánc hivatalos komolysággal vett föl vele egy jegyzőkönyvet. „Hogy hívják?” – „Ájzigl Schnüpetzer.” – „Vallása?” – „Római katolikus.” A finánc ingerülve ismételte meg a kérdést: „Nem ért magyarul? Azt kérdem, mi a vallása?” Mire az Ájzigl kiveszi a batyujából a körösztlevelit és nyugodtan feleli: „Nú, hát nem látja? Római katolikus vagyok.” Mit tehetett a finánc egyebet, beírta a rubrikába. „Már mostan – folytatta a vallatást – mi a foglalkozása?” Az Ájzigl önérzetesen vágta ki: „Handlé-zsidó vagyok Új-Szándecen!”

Bérlő volt Szabolcsba a Smáje Bittersalz és sok pörpatvarkodás volt közte meg az öreg

ispán, a Bódi bácsi közt. Egyszer a Bódi bácsi áztat mond neki: „Más a teória és más a praxis.” Erre dühösen kifakadt a Bittersalz:

„Mondtam már magának, hogy én nem értek franciát. Magyarázzon nekem meg, mi a különbség a teória és a praxis közt?” Felel a Bódi

bácsi: „Hát ha jól tartjuk a birkát télen át és nyírunk utána 2-3 kiló gyapjút – ez a teória, ha azonban a birka megdöglök – ez a praxis. A teória ez : hús birkához köll egy kos, hogy elegendő szaporaság legyen, a praxisban „apácák” maradnak. A teória ez: öt kiló zab egy pár lónak elégséges abrak, a praxis pedig az, hogy a kocsis az abrakot ellopja. A teória az, hogy a hitestársak örök hűséget esküdnek egymásnak, de a praxisban egyik megcsalja a másikat. A teória...” Fölpattan erre a Bittersalz : „A teória van az, hogyha valaki egy gazdatisztet föl fogadja, ennek meg kell füzetni a salláriumot, a praxis pedig van az, hogy az ispánt évközbe kidobják és már most maga rögtön takarodjon el innen magát!”

A Nótl Baekzahn utazott Munkácsbul Szigetre és a vonaton tanálkozott a Palte Schmiertiegllel. Ránéz és kérdez ütet: „Az uraság nem a Mendele Fierschmalz Dindcsrül (Gyöngyös)?” Feleli a Palte: „Nem.” Mondja erre a Nótlu ”Mingyár gondoltam, mert egy csöppet se nem hasonlítja magát ühozzá.”

Nagy antiszemita volt az Oroszlánházy főszolgabíró, de szegény, öregkorára megvakult. Eccer sétál az uccán a vezetőjével és mexólitja ütet a szomszéd, a Menáse: „Nú, hogy érzi magát a tekintetes úr?” Mire az Oroszlánházy,

aki megismerte a Menáse hangját, felelt: „Te vagy az. kedves szomszéd? Megismertelek a hangodról. Hát látod, öreg, mire jutottam! Nagy baj biz ez!” A Menáse mondta rá szelíd hangon: „Vigasztalja magát a tekintetes úr avval, hogy a jó isten meghallgatta a könyörgését. Mindig áztat teccett kívánni, hogy csak aztat érje meg, hogy egyetlen egy zsidót se lásson többé maga előtt. Nú, hát eztet el is teccett érni, mostand már egyetlen egy zsidót se nem teccik látni.”

Bürgözdön nagyon kevés gyövedeltne volt a zsidó tanítónak, a Jákes Krachmógennak. Hát mindenféle apró mellékesekre igyekezett szert tenni. Egy nap aztat mondta az oskolába: „Gyerekek, holnap meg fogom magyarázni nektek, hogy a föld gömbölyű. Hát mindenki hozzon magával hazulról egy tojást.” Mondja erre a Nótl Spitz: „Tanító úr, nálunk nincsen otthond tojás.” – „Nincs? – felel a Jákes. – Hát hozzacc vajat is!”

Dunapöntölén vett a Fájvis Goldnádel egy birtokot és mivel szerette volna népszerű lenni a hitközségbe, megkérdezte a rabbitul, hogy Müképpen lehetne kivívmányozni a közkedvelséget. A pap azt felelte, hogy Pöntölén sok a szegény ember, tehát legokosabban cselexik, ha ezeket meginvitálja egy nagy lakomára és

azonkívül ad nekik valami hasznos ajándékot is., A Fájvis megfogadta a tanácsot. Meghívta a hitközség összes szegényeit. Volt a vacsoránál tengeri rák, pecsenye, mindenféle vadhús, ittak hozzá tokajit, pezsgőt, végül hollandi sajt, gyümölcs, fagyalt és likőrök voltak. Mikor a vendégek éjfélkor hazamentek, mindenki kapott emlékebe egy bornyas tehenet. Amint éjjel a kebele Snorrer, egy finom szivarral a szájába, vezeti hazafelé a kötélnél fogva az ű bornyas tehenit, áztat mondja neki a Simele Nimmersatt, aki szintén vezette az ű tehenit: „Nú, Lébele, mit szólsz te ehhez a vacsorához?” Mire a Lébele feleli: „Mbah! Ez a Fájvis egy közönséges smucián, egy fősvény disznó! Mégis csak botrány, hogy nem adott nekünk egy kis fekete-kávét!”

Csúnya, veszekedős anyósa volt az Ájzigi Plattfusznak. A mérges sárkány eccer súlyos betegségbe este. A doktor mindennap gyűtt és mindig csóválta a fejit. Egy reggel aztán eztet mondta a vőnek: „A krízis elmúlt. A beteg meg van mentve.” Az Ájzigi bánatosan mondta: „Hallja, doktor úr, eztet egy kicsit kíméletesebben is tudtára adhatott volna nekem.”

Eccer eszibe jutott a Gürnpl Einmachnak és elment a bárón Rothschild urasághoz és kérte,

hogy alkalmazza ütet a bankházánál. „Mihez ért maga?” – kérdezte a bárón. „Én? Én mindenhez értek. És azonkívül még kitűnő tanácsokat is tudok adni. Alkalmazzon hát bárón úr engemet mint tanácsadót.” A hatalmas uraság olyan furcsának tanálta eztet az ötletet, hogy neki a Gümpl adjon tanácsot, hogy akceptálta ütet. Félévig volt már a Gümpl a büróba. de semmitse nem dolgozott, csak a fizetésit vette föl. Eccer hivatja ütet a Rothschild és kérdezi: „Úgy-e, maga az a tanácsadó?” – „Igenis, kéremalássan.” – „Hát akkor adjon nekem most egy tanácsot: hogyan szabadulhatnék én magától meg?”

A Sólem Kréntoppnak a felesége, a Genendl, az igaz, hogy egy csöppet se nem volt szép, de volt annál soványabb. Mégis mindég kacérkodta magát az urával. Eccer édeskedve mondja neki: „Sólemkám, jáccunk bújósdit!” – „Mi a fenének?” – felel az ura. „Hát csak azért, hogy én elbújok és fogadjunk, hogy te engemet nem megtanálni fox!” Feleli a Sólem: „Fogadjunk, hogy én nem kereslek tégedet!”

Még az első Napóleon idejibe történt, hogy a francia svalizsérook megrohanták a györmegyei községeket. A Garse Hinterpónem traktéroshoz is bekvártélyoztak egy fess svali-

zsért. A Garse észrevette, hogy a katona ugyan-
 csak kokettíroz az ő csinos fiatal feleségivel és
 aztat is látta, hogy a menyecske nem vágott
 haragos ábrázatot. Erre a korcsmáros elhatáro-
 zott, hogy este majd meglesi a moszjót meg az
 asszonyt. Hát amit tapasztalt, az borzasztó volt.
 Másnap reggel dühösen támadt rá a feleségire:
 „Hallod-e, tegnap este ez a francija nagyon
 szemtelenül magát viselte veled szembe.” Az
 asszony felelt: „Eztet magam is észrevettem.”
 – „Hát akkor mért nem utasítottál el ütet ma-
 gadtul?” A menyecske fölhéberedve felelt:
 „Hogy mért nem utasítottam el? Hát tudok én
 franciául?”

Házaló volt a Sije Flaumfleck és elindult
 hazulról, Dömsödrül, korán hajnalba. Útközbe
 rája akart gyújtani a pipára, de mivel fújta a
 szél, hátrafordulta magát. A pipa vígan füstölt,
 a Sije vígan haladt. Csakcsupán az volt a
 bökkenő, hogy a rágyújtáskor elfelejtett vissza-
 fordulni magát. Három órai gyaloglás után,
 mikor egészen világos lett, beért egy faluba,
 A Sije csodálkozva mondja: „Isten a világ
 fölött! Akkurát mintha csak otthon Dömsödön
 volnék!” Ment tovább, lát egy házat: „Akkurát
 mintha csak az én házam volna!” Benéz az ud-
 varba és fölordít: „Akkurát mintha csak az én
 feleségem volna!”

A Meidele Bittersalz leánynezőbe készült.
Kérdi a Frójem Laubiroschtul, aki házasság-

szerző volt, hogy micsoda a lány papája? –
„A tatája? Az már nem él!” – felel a Frójern.

„Hogy-hogy nem él? – mondja a Mendele. – „Hiszen azt mondják az emberek, hogy börtönbe van.” – „Nú, – válaszol a Frójem – hát ez is van egy élet?”

A Dóvedl Einmach ment eccer sétálni a Naftóle Heivogellal. Az Andrásy-úton így szólt a Dóvedl, egy nagy palotára mutatva: „Bárcsak az enyim vóna ez a ház! Akkor laknék az egész első emeletet, a feleségemnek tartanék egy ekvipázst, a gyerekeimnek pedig egy nevelőt.” Mondja a Naftóle: „Ha ez a ház a tied volna, adnál nekem benne egy kis lakást?” Feleli a Dóvedl: „Bizony nem adnék.” – „Nem adnál a legjobb barátodnak? Te zsvány, aki vagy! Mondd legalább, mért nem-adnál?” – Visszavág a Dóvedl: „Hát kívánjál magadnak te is egy házat!”

Nagy csapás érte a Gedálje Süfeczert. Egy szép napon ellopták tüle az arany nyakkendőűt gyémántkövekkel kirakva. Hiába nyomozták a detektívek, a tettes csak nem akart kézrekerülni. Eccer csak észrevesz a Gedálje a háza körül ólálkodni egy embert valami hegyes szerzőmokkal, amik neki ütöttek egy nagy szöveget a fejibe. Diskurzusba eresztette magát vele, hogy kikémlelje. Gondolta, majd meghívja ebédre ütöt és leitatja és akkor mindent be fog

vallani. Így is történt. Az illető megjelent a Gedálje asztalánál, sokat ette és itta és mikor már egészen összebarátkozott a házigazdával, ez kérdezte ütet: „Úgy-e, barátom, maga egy betörő?” – „Szó sincs róla!” – tiltakozott nevetve a vendég és hörpölgette tovább a bort. – „Mát akkor mi maga?” – „Én egy borbély és fodrász vagyok, kérem alássan, és büntetlen előéletű.” – „Úgy? És mi az a hegyes dolog, ami úgy kiáll a zsebibül?” – „Az, kérem, egy női hajfodorító.” A Gedálje látta, hogy fölsült és kezdett kiabálni: „Eszerint tehát maga egy becsületes ember?” – „Persze, hogy az vagyok!” – „Akkor azonnal takarodjon ki a házambul!”

A Majse Sáftreichnek volt egy nagyon együgyű fia, a Machele. Eccer a Majsanak valami baja támadt és a doktor irt neki egy hánytatószert. A receptet a Machele vitte a patikába. Mondja ott a patikus: „Barátom, maga csak egy koronát adott nekem, de a hánytató hatvan” krajcárba kerül.” Mire a Machele felelte: „Én nálam nincs több, mint égy korona. De tudja mit? Igyon le maga a hánytatóból tíz krajcár árát és akkor vagyunk kvitt!”

Nagyon iszákos ember volt a Bembele Spritzmaul. Gyütt eccer két német kereskedő Pestre,

akiknek dolguk volt vele. Mikor elvégezték a tennivalókat, megbeszélték, hogy együtt mennek vacsorázni valahová. A vendéglőbe a borfiú odaáll az asztalhoz és kínál mindenféle italokat. Mondja az egyik német, a Bembele Spritzmaulhoz fordulva: „Minek igyak én Pesten bort? Hallottam, hogy nagyon kitűnő ivóvíz legyen itt Pesten.” Mire a Bembele felelt: „Aztat már én is hallottam dicsérni másoktól.”

Beleállta a szenvedejlem a Perc France-lusznak a gyomrába és kúrálta ütet az öreg doktor Mundi Brechpulver. Egy nap, amikor a Perc panaszkodta magát, hogy a gyomra nagyon hébereg a dietétikus ételektül, a doktor aztat mondta: „Máma délre fog maga enni egy tányér káposztát!” Amire a Perc így kiabált föl: „De hiszen tegnap áztat teccett mondani, hogy semmitül se nem óvakodjam magamat annyira, mint éppend a káposztátul.” Felelte önérzetesen a doktor: „Lehet, hogy aztat mondtam tegnap. De hát nem tudja maga, barátom, hogy az orvosi tudomány naprul-napra halad?”

A Gavrile Pénecz, aki egy bátyus zsidó volt Pakson, ment egyszer a batyujával Izsákra. Útközbe nagyon szerette volna rágyújtani. Elő-

veszi a pipát, meggyújt egy szál gyufát, elfújja a szél. Meggyújt egy másikat, aztat is elfújja

a szél. Mikor már nem volt egy szál masinája se nem, a zsebibe gyugja a pipáját és mondja: „Muszáj nekem mindig pipázni?”

Rőfösboltja volt a Király-uccába a Závi Untermannak és alkalmazott benne négy segédet. Három ezek közte kitüntette magát a szorgalmával, de a negyedik, a Lébele Peifensaft, ha csak lehetett, kibújta minden munka alul. Azonkívül ő mindig utolsónak gyűtt és elsőnek távozta el. Eccer a Závli már meg nem állhatott szó nélkül eziet a hanyagságot és így korholta a Feifensaitot: „Hallja maga naptolvaj! Én fogom kitenni innend a plédjít. Maga mindég későbben jár az üzletbe, mint a többi, maga mindig utoljára gyün az üzletbe!” Mire a Lébele nagyszerényen megjegyzett: „Kérem alássan, főnök úr, valakinek csak muszáj az utolsó lenni.”

Munkácsrul Pestre gyűtt a Gase Plattfusz meg a Simse Drehkopp. Mikor már közel voltak, a Gase kezdte magát nagyon nyugtalankodni és mondta: „Idáig jegy nélkül utaztam. Hanem Budapesten van egy goromba portás, akitül félek.” Mondja a Simse: „Jegyezzél magadnak meg az én bilétámnak a számát. Itt van: 3502. És én ráírom a te nevedet: Gase Plattfusz. A többi a te dolgod.” Megérkeztek a központiba és a Simse átadta a portásnak a jegyit. A Gase pedig gyűtt legutoljára a batyujával és akart kimenni. A portás rákiabál: „Hát a jegy?” – „Áztat már átadtam!” – „Az nem igaz!” – „Az pedig igaz!” – A nagy larmentumra oda-gyűtt az állomástul a főnök, akinek a portás tett

jelentést. Mondja a főnök: „Ki látta azt, hogy maga átadta a jegyet?” Felelt a Gase: „Honnét vegyek én tanukat, amikor már minden útitárs elment? Hanem mostand jut nekem az eszibe, hogy a bilétámra unalombul rájáirtam a nevet: Gase Plattfusz. Továbbá arra is emlékek rá magamat, hogy a numerája volt 3502.” – „Hát majd mingyárt meglátjuk!” – mondja a főnök. És megparancsolja, hogy valamennyi jegyet át köll vizsgálni. És csakugyan meg is tanálták azt a bizonyost, aminek a numerája volt 3502 és rája volt írva a Gase Plattfusznak a neve. A főnök mondja: „A dolog rendben van. Elmehet.” A Gase kiabálta: „Wie heiszt: rendbe van? Kérem a panaszkünyvet!”

Ószeres volt Apostagon a Garse Schreimaul és eldicsekedte magát vele, hogy ü van pertu a nagyságos vicegspán úrral. „Hogy-hogy?” – kérdezett tüle kételkedve a Menase Strumpfband. – „Hát úgy lettünk mink pertu, – felelt a Garse – hogy tegnap a szűk járdán tanálkoztam a nagyságos vicegspán urasággal és ü rámkajabált: Térj ki, te jakhec, mert baj lesz!”

Nagyon mulatós ember volt Szixón a Fájvel Breselteig. A rabbinus eccer megdorgálta ütet: „Hallod-e, Fájvel, te folytonosán

iszol, táncolsz és tréflit eszel. Majd meglátod, hogy te nem fox bejutni a mennyországba!” A Fájvel válaszolta: „Téved, rebbelében! Én bizonyosan bejutni fogok a mennyországba. Mert. én úgy fogok csinálni, hogy mikor az örökkévaló éppend bent lesz a mennyországba, én kinyitni fogom az ajtót, aztán megint beteszem. Aztán megint kinyitom, megint beteszem. Mikor már vagy tízszer kinyitottam és betettem, akkor ott olyan cüg fog támadni, hogy a Mindenható haragosan fogja rám kiabálni: „Nú, mi lesz? Vagy ki vagy be! Erre aztán be fogok menni.”

A Zável Fleckwasser évek óta járta egy grófi házhoz, illetve azaz hogy járta volna, ha mindannyiszor az inas, a Zsán, onnand ki nem dobta vóna ütet. Mikor ez a dolog legutoljára is megesett rajta, a Zável így tűnődte magába: „Szegény Zsán, hogy megöregedett! Milyen ki-dobások voltak azelőtt és milyen gyenge most ez az ember! Úgy sajnálok ütet, hogy a magam jó-szántábul ülök le a grádics aljára. Hadd gondoljon szegény, hogy ü dobott ki engemet!”

A sok küllemetlenség miatt, ami érte üket, a Slajme Tropecer meg a Lajbis Stajfer elhatározták, hogy ük elhagyni fogják a vallásukat, az üvé őseik szent hitét. Elmentek hát a rabbi-

nushoz egy délután, hogy eztet bejelensék. Csakhogy a rabbinál volt egy nagy tanácskozás és sokáig köllött várakozni nekik. Amint egy darabig ülnek, előkapja a Tropecer az óráját és ijedten fölkapja: „Smá Jiszroel, már öt óra van, még el fogunk késni a minje-imáccságrul!” – és szaladt el a Lajbissal együtt a zsinagógába.

Kántorválasztás volt Dömsödön. Egy sovány férjiú, a Sájje Hinterloch, akibül nagyon hamisan gyütte ki a vékony hang, szintén pályázott. A hitközségtül a tagok egyik a másikra tolták, hogy mondják meg neki, hogy ütet nem lehet fölvenni kántornak. De senkise erre vállalkozta, senkinek se volt hozzá szíve. Az elnök végre szólt: „Majd én diplomatikusan elintézek eztet a dolgot.” És vitte magával énekpróba után a Sájjet sétálni. Eccer csak megáll útközbe az elnök, megnézi az üvé óráját és így szól: „Ajvé, megállt!” – és a Hinterloch felé fordulva magát folytatja: „Ugyan igazicsa meg nekem!” A Sájje csodálkozva felel: „Hát vagyok én egy órás?” Mire az elnök: „Noná – egy kántor!”

Egy perzsián sahnak eccer az a furcsa ötlete támadt, hogy egy egeret megtanít beszélni. Hivatta hát a főminisztert és mondott neki: „Ittend van ez az eger, tanácsad meg ütet be-

szélni.” A főminiszter nem erre vállalkozni tudott, mire kapott az üvé kegyelmes uraságtul tizenöt évi meggondolási időt a legsötétebb börtönbe. – „Jöjjön a főudvarmester!” – kiabált mérgesen a sah. Ez se nem mert elvállalni a dolgot, amitül a nagyúr olyan dühös lett, hogy rögtön standepé lefejeztette ütet. Végre hívott az udvari zsidót, aki eztet mondott: „Fölséges uraság, én megtanítok beszélni eztet az égért, de ehhez köll nekem három esztendő.” A sahnak nagyon teccett a dolog és megadta a három évi haladékot. Kérdezi otthon a zsidót az ü felesége: „Hogyan tudtál egy ilyen lehetlenséget magadra venni?” Felelt a férje: „Először – is megmentettem az életemet, másoccor: három év, az nagy idő, közbe meghalhat a sah, de az se nincs kizárva, hogy közbe megdöglük az égér.”

A Nefelejcs-uccába volt a vöröshajú Tolipánvölgyi Izornak egy trafik, aminek a címtábláján ült egy szerecsen, egy nagy csibukkal a szájába. Történt, hogy a Tolipánvölgyiné asszonyságnak született egy gyermeke, aki föltünően fekete volt. Kérdezi tüle a férje: „Mitül olyan homályos van ez a gyerek?” A Rozália felelt: „Az onnand gyütt, hogy nagyon sokat néztem a miénk címtáblát.” Az ura rája förmed: „hazucc, – mert akkor csibuk is volna a szájába!”

A Stelke Plattíusz panaszkodta magát a Kíve Flammrothnak: „Barátocskám, nagy bajba

vagyok, segícs rajtam!” – „Nú, mi a baj?” – A lányomat akarok férjhez adni. ígértem tízezer forint hozományt. A gyűvő héten lesz a lako-

dajlom és eddig csupáncsak a fele van meg a pénznek.” Mondja a Kíve: „Hát ez nincs van olyan nagy baj. Az ötezer forintot átadod a vőlegénynek és a másik felivel adós maracc neki. Bagatell! Ilyes valami előfordulta magát rnár más házaknál is, hogy adós maradtak a hozomány felivel.” Feleli keserű pofával a Schmelke: „De mikor nékem éppend az a féle van meg a hozománynak, amivel adós akarok maradni?!”

A Náthán Notdurft megkérte az Éliás Kno-belesztül a lányának a kezit. „Mielőtt elintéz-nénk eztet a dolgot, – mondta az Éliás – köll magának mondani egyetmást. Én voltam eccer tévedésből Vácon és ottand is maradtam pár évig. A feleségemnek volt egy üzlete, aminek nincs van firmája és csak éjjel szokott lenni nyitva. A lányom, az van egy derék hajadon, aki végtelen anyai szeretettel csüng az ű kis fiacskáján. Akar ön mindezek után a házasságot?” – „Akarok!” – felelt a Notdurft. – „De hát kicsoda maga? Meséljen el most magá-rul egyetmást.” – „Mit meséljek? – kiabált föl az ifjú. – Maga elképzeli, ki vagyok én, ha ezek után elveszem a maga lányát!”

Hamis bukás miatt került a törvény elé a Smelke Plattfusz. Kérdezi tüle az elnök: volt-e

már büntetve? Feleli a Smelke: „Büntetve? Ezelőtt öt-hat esztendővel voltam a gőzfürdőbe és szórakozocságbul magammal vittem a lepedőt. Ezer becsuktak engem.” – „Hát azóta nem volt büntetve, Plattfusz?” – kérdezi az elnök uraság, erősen a szemibe nézve. – „Hogy-hogy azóta? – mondja csodálkozva a Smelke. – Hiszen azóta nem is voltam fürdőbe!”

Malacfüreden volt egy piszkos borbély, bizonyos nevezetű Czinege Miska. Eccer be-tévedt a műhelyibe egy pesti uraság, aki nagyon megbotránkozta, amikor a borbély bele-köpte a saját markába és úgy ütet mexappa-nyozta. Kérdezett a vendég: „Mondja, maga minden vendéget így szappanyoz?” – „Dehogy is kérem, – felelte a mester – én csakis a finom uraságokat így szappanyozok. A többinek a képire köpök.”

A Leib Kóvedhascher eccer adott magának a fejire egy klapszt és kikörösztlökdölte magát. Egy pénteki napon a főtisztelendő plébános uraság látja, hogy az új újdonsült híve egy nagyon szép libamellt esz. Kérdezi a pap: „Hogy ehet katolikus ember pénteken liba-húst?” Mondja a Leib: „Főtisztelendő plébános-lében, tévedni méltóztatik. Ez nem van libahús, ez van egy finom hal.” – „Hogy lehetséges ez?”

– kérdezett a plébános. – „Hát én is voltam egy zsidó és akkor a főtisztelendő uraság háromszor rámspriccelte a vizet és mondott: Te voltál egy zsidó, te vagy egy katolikus! Nú, én is spricceltem háromszor a libára a vizet és mondtam: Te voltál egy liba, te vagy egy hal!”

Beállít egy nap a rabbihoz a Hasele Zorn felesége és áztat mond, hogy ü el akar válni az urától, mert sohase nem megöleli ütet a férje. A rabbi hívatta a Zornt, aki nagy rábeszélésre megígérte, hogy megtesz mindent, ami lehetséges. Erre a rabbi így szólt az asszonyhoz: „Rendbe van a dolog. Az urad megígérte, hogy minden mediókor és ultimókor meg fog ölelni tégedet.” Áztat mondja erre az asszony: „Én nem értek, mi az a médió és mi az az ultimó... Nekem aztat mondja meg, hányszor van az egy hétben?”

A Mocl Krautstingl, aki Edelénybe botos volt. elment egyszer Szixóra lakodalomba és magába hagyta otthon a Cilikát, az ü takaros feleségű. Mialatt a Mocl Szixón finoman ki-mulatta magát, azalatt a Mundi Fefferkránzl vigasztalta a búsuló menyecskét. Mikor a Mocl hazagyött, ott találta a Mundit. Mondja neki a Mundi: „Szervusz Mocl, hogy mulattál a lakodalomba?” – „Kitünően, – felelt a Mocl –

úgy éreztem magam, mint egy legényember.
Hát te hogy mulattál, Mundikám?” –

„Naccerüen – mondja a Mundi. – Én meg úgy éreztem magam, mint egy feleséges ember.”

A Nósze Snóderert, aki volt egy meggazdagodott haccseregszállító, de nagyon nem valóságos ember, a nagy ünnepeken fölhívták a templomba a tórához. A templomszolga egy darabig magyarázott neki, hogy mit köll tenni, de aztán más dolga támadt és a Nósze eccer csak megakadt, nem tudta, mi következik pünkt akkor, amikor az áldást köllött olvasni. Nézett erre nagy tanácstalanul a templomszolgára, aki mérgesen eztet mondott: „Mit néz engemet? *Rajtam nincs áldás!*”

A Jajne Flederwisch tanálkozta magát az uccán a Sime Maulwurf barátjával és kérdezett tüle: „Mondjad csak nekem, mért van tulajdonosképpen olyan hosszú orruk a zsidóknak?” A Maulwurf összecsapta az üvé két kezit a csodálkozástul és mondott: „Eztet nem tudod? Azért van olyan hosszú orruk, mert Mózes negyven évig vezette őket az orruknál fogva a pusztaságba!”

Nagybeteg lett az Avrom Tigele és érzett közeledni a haláltul az órát. Mondta hát az üvé feleségnek, aki nagy siránkozva üldögélt mellette: „Herminkám, kincsem, menj és vegyél magadra a te lexebbik ruhádat és állj aztán ide az ágyam mellé. Az asszony csak nézett rá, de mert a haldoklónak szent az ő kívánsága, ment és fölvette a fekete selyemruháját és odalépett

a férjéhez és kérdezett, hogy mért köllött ez, mire az Avrom nyögdécselve mondott: „Azér, hogyha majd gyün a halál angyala, talán fog elvinni téged, mert te jobban fox tecceni neki.”

A Lipótvárosba a pinkafői Parachné méltósága percrül-percre várta a kis babája mexületesit. Hívott a férje egy professzort, hogy segicsen a nagy eseménynél. A tanár a hálószoba mellett maradt a szalonba, ahova folyton áthallaccott a méltóságos asszonytul a fájdalmas nyöszörgés: „Mon Dieu, mon Dieu!” A férj sürgetni kezdett a professzort: „Kérem alássan, talán méltóztatnék már befáradni. Itt van a nagy pillanat.” A professzor csak intett nyugodtan a kézivel, hogy ű még ráér, ez a fájdalom még nem az igazi. Eccer csak egy hatalmas sikoltozás hallaccik és mingyár utána fölkiabál a leendő mama: „Smá Jiszroél!” – „Lássá, – szólt a tanár – ez az igazi! Most már megyek!”

A párisi kommün idejibe egy nagy kommuniszt-gyűlésbe egy feketeszakállú izgató föluggrott a pódiumra és áztat harsogta, hogy a gazdagoktul el köll venni a vagyont. A publikum, csupa munkakerülő, tombolt az örömtül, mikor eztet hallott. A Rothschild is jelen volt a gyűlésbe és a végin odament a szónokhoz és

mondta neki: „Nézze csak, nekem van négyszáz millió frank vagyonom, az országba pedig van negyven millió ember. Egy emberre jut tehát tíz frank. Itt van a tíz frankja és hagyjon engem békin!”

Rövid betegség után, kilencvenhat éves korába, szép csöndesen megtért a Fájvis Léb Ábrahám ősapánk kebelibe. Nagy larmentírozással siratta útet az özvegye, a jóságos Rebeka asszonyság, aki volt akkor kilencvenhárom esztendő. Mikor a boldogultat eltemették és a kondoláló szomszédok gyűttek vigasztalni az özvegyet, ez így sóhajtozott föl: „Mindég mondták, hogy ne menjek hozzá, mert beteges!”